

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

OVER HET KANTONNEMENT

I. Teksten.

1. Het kantonnement wordt behandeld in de artikelen 553 en 554 Rv., zoals gewijzigd door art. 25 van het Koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936. Daarnaast voerde art. 26 van hetzelfde besluit art. 554 bis in over de consignatie van gelden en goederen, die zich in handen van derden bevinden, bij wie ze in beslag zijn genomen.

2. Om enkele onduidelijkheden in de tekst op te helderen is het nuttig de geschiedenis van de wet te raadplegen.

Hiervoor consultere men het wetsontwerp van 25 januari 1934 in de Parlementaire Bescheiden, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 1933-1934, nr. 95, met de «Nota van het Bestendig Comité van de Raad voor Wetgeving».

De ideeën, die in de nota zijn uiteengezet, werden voor een deel overgenomen van een vervallen voorstel van de heer Pouillet, dat zelf was geïnspireerd door de Franse wet van 17 juli 1907 betreffende het kantonnement bij beslag onder derden.

3. In de nota en het ontwerp van 1934 is niet alleen het kantonnement op zich zelf maar ook in verband met een veralgemeend beslag tot bewaring behandeld. De bedoeling was immers het beslag tot bewaring, dat in verscheidene vormen bestaat (pandbeslag in huur-zaken, bewarend beslag in handelszaken, de wet van 4 september 1908 op het bewarend beslag op schepen, het beslag onder derden vóór de van waardeverklaring, het vreemdelingenbeslag), te veralgemenen tot alle zaken, ook burgerlijke, op alle goederen, behalve onroerende goederen, met dien verstande dat toch bewarend beslag op vruchten te velde zou mogelijk zijn.

4. Toen de nieuwe teksten werden ingevoerd, werd dit veralgemeend beslag prijsgegeven, maar de artikelen 553 en 554 werden, behalve het laatste lid van art. 553, letterlijk overgenomen uit het ontwerp van 25 januari 1934. Ook het Verslag aan de Koning, dat aan het K.B. van 30 maart 1936 voorafgaat, is, met enkele wijzigingen, een herhaling van een aantal passages uit de «Nota van het Bestendig Comité».

5. De rechtspraak en de rechtsleer over het kantonnement zijn niet overvloedig. Eerst omstreeks 1947 begon het kantonnement een plaats te krijgen in de rechtspractijk.

Men zie voor wat de rechtsleer betreft :

— Raymond Baccara, Le cantonnement sur exécution provisoire, in J.T. 1949, 177, dat o.m. een overzicht van de wordingsgeschiedenis geeft;

— M. Coene, Nut der wijziging van artikels 553 en 554 W.B.R., betreffende het Cantonnement, in R.W. 1950-51, 1015;

— Noot van Ch. V. R. bij Burg. Brussel, kortg., 2 februari 1949, J.T. 1949, 154;

— Noot bij hetzelfde bevel in Pas. 1949, III, 1;

— Noot van Frédéric Steghers bij Brussel, 30 maart 1962, R.W. 1961-62, 1905;

— Conclusie van subst. proc. gen. Krings bij hetzelfde arrest in J.T. 1962, 424, en de daaropvolgende noot;

— De Page, VI, nr. 738, noot;

— Van Bauwel, III, nr. 842;

— Van Lennep, VII, Het Cantonnement;

— R.P.D.B. bij de trefwoorden Saisie, Saisie conservatoire, Saisie-exécution.

— Zwendelaar, III, 726,730 en V, 1571-1573.

6. In het ontwerp van wet houdend het gerechtelijk wetboek (G.W.), wordt het kantonnement behandeld in de artikelen 1403 tot 1407. Zie daarover het verslag Van Reepinghen, speciale uitgave 1964 door het Belgische Staatsblad, p. 508 tot 513. Te noteren is dat het G.W. het veralgemeend beslag tot bewaring, in alle zaken, ook op onroerende goederen, invoert, en tevens de functie instelt van de beslagrechter, die kennis neemt van de vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging, uitgezonderd die tot geldigverklaring van bewarend beslag (art. 1395 G.W.).

II. In welke gevallen is kantonnement mogelijk ?

7. Vooreerst bij beslag tot bewaring (art. 553). De uitdrukking is algemeen en omvat volgens het Verslag aan de Koning alle bewarende beslagen (pandbeslag in huurzaken, conservatoir beslag in handelszaken, con-

servatoir beslag op schepen, beslag onder derden in de fase vóór de geldigverklaring, beslag tegen vreemdelingen in dezelfde fase; adde: het bewarend beslag op luchtschepen volgens het Verdrag van Rome van 29 mei 1933, goedgekeurd door de wet van 11 september 1936, voor zover het kantonnement daarbij nut kan hebben, want het beslag kan worden opgeheven tegen borgstelling door de schuldenaar; cfr. Van Tichelen, *Ontstaan en ontwikkeling van het luchtrecht*, R.W. 1962-63, 686). Zie nog het conservatoir beslag van art. 42 bis van de wet van 1 maart 1961 op de chèque, en van art. 94 van de wisselwet.

8. Kantonnement is uiteraraard uitgesloten bij uitvoering op zekerheidstelling, zoals de tegeldemaking van een pand of een handelspand; in zulke gevallen gaat het niet om een maatregel van bewaring (Van Lennep, nrs. 90 en 100).

9. Het kantonnement heeft ook geen zin bij beslagen, die weliswaar bewarend zijn, maar waarvan het doel niet is uiteindelijk tot een verkoping te komen om betaling van een schuldvordering te krijgen: beslag in zake namaak (wet van 24 mei 1854 op de uitvindingsbrevetten en wet van 22 maart 1866 op het auteursrecht), waarbij het beslag dienstig is als bewijsmiddel; beslag tot terugvordering, voorzover de eiser beoogt het aangeslagen goed in zijn handen te doen komen (cfr. Van Lennep, nr. 88 e.v.). Met het terugvorderend pandbeslag wil de verhuurder zijn voorrecht (art. 20, 1° hypotheekwet) op de verplaatse goederen behouden; het kantonnement is mogelijk, voorzover er tevens sprake is van een eigenlijk pandbeslag.

10. Volgens de tekst van de wet is blijkbaar vereist dat er al beslag is gelegd. Van Lennep, nr. 96, meent dat het kantonnement ook vóór het beslag mogelijk is, omdat de ratio legis dezelfde is.

11. Art. 553 maakt echter geen onderscheid naar gelang het beslag al dan niet met toelating van de rechter is gelegd. Het ontwerp van 1934 wilde een einde maken «aan de misbruiken die voortspruiten uit de inbeslagnemingen onder derden en de pandbeslagen gedaan zonder executoriale titel of rechterlijk verlot» (p. 3 van de nota van het «Bestendig Comité»), maar de in het vooruitzicht gestelde hervorming werd in 1936 niet doorgevoerd, zodat er thans geen onderscheid dient te worden gemaakt, waar de wet er zelf geen maakt.

12. Het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek voert het veralgemeend bewarend beslag in en behandelt specifiek onder de titel van *Bewarend beslag*: bewarend beslag op roerend goed, bewarend beslag op onroerend goed, bewarend beslag onder derden, pandbeslag, beslag tot terugvordering, bewarend beslag op zeeschepen en binnenschepen, beslag in zake namaak.

Principieel kan ieder schuldeiser in spoedeisende gevallen op de voor beslag vatbare goederen van zijn schuldenaar bewarend beslag leggen, met voorafgaande toelating van de beslagrechter (art. 1413), met dien verstande dat elk vonnis, zelfs als het niet uitvoerbaar is, als toelating geldt (art. 1414) en pandbeslag voor vervallen huurgelden mogelijk is zonder verlot van de rechter (art. 1461), terwijl ook bewarend beslag onder derden mogelijk is op grond van een onderhandse of authentieke titel, zonder toelating (art. 1445).

Krachtens art. 1403 G.W. staat de procedure van kantonnement open voor de schuldenaar tegen wie be-

warend beslag is gedaan of toegelaten, zodat het niet meer vereist is dat er reeds beslag werd gelegd.

Het verslag van de regeringscommissaris verwijst naar de algemene bepalingen van art. 1413. Daartegenover staat dat ook beslag tot terugvordering en beslag inzake namaak als bewarende beslagen moeten worden beschouwd.

Voor het beslag tot terugvordering worden drie gevallen onderscheiden (p. 552 van het verslag):

a) het beslag tot terugvordering van de verhuurder, dat hem toelaat een volgrecht uit te oefenen op de roerende zaken van de huurder in welke plaats ze zich ook bevinden en ze te doen verkopen tot beloop van het bedrag van zijn schuldvorderingen;

b) het beslag tot terugvordering van de verkoper, die geen betaling bekomen heeft, die het verkochte voorwerp in beslag mag doen nemen en mag overgaan tot gedwongen verkoop wat hem toelaat zijn voorrecht uit te oefenen;

c) het beslag tot terugvordering van de eigenaar die beweert beroofd te zijn; in tegenstelling tot de twee voorgaande, loopt het beslag van de eigenaar niet uit op de verkoop van het voorwerp, maar op de veroordeling van de houder of van de bezitter ervan tot teruggave aan de werkelijke eigenaar.

Daar kantonnement de aangeslagen goederen bevrijdt ten voordele van de schuldenaar, en in het geval c) de bedoeling van het beslag tot terugvordering is de aangeslagen goederen vast te leggen totdat de feitenrechter, niet de beslagrechter, zich uitsprekt over het eigendomsrecht, moet worden gezegd dat in het geval c) geen sprake kan zijn van kantonnement.

Om analoge redenen geldt hetzelfde voor het beslag inzake namaak.

13. Het kantonnement is toegelaten bij *beslag tot uitvoering* (art. 554). De nota bij het ontwerp van 1934 zegt: «Art. 554 regelt het kantonnement in zake beslag ten executorialen titel en beperkt tot twee, de gevallen waarin de beslagene zijn toevlucht kan nemen tot het kantonnement: 1° In geval bevel gegeven is de vervolgingen te schorsen; 2° In geval er een vonnis is verleend waarvan hoger beroep is gevallen of waartegen in verzet is gekomen, voor zover de beslissing het kantonnement niet uitsluit.» Men kan de indruk hebben dat het hier om een eerder beperkt recht gaat.

14. Vooreerst mag men niet een parallel trekken, in de huidige stand van de wetgeving, tussen conservatoir beslag (in al zijn bestaande vormen) en beslag bij uitvoering. Zelfs indien men in het oog houdt, dat het in 1934 de bedoeling was het bewarend beslag te veralgemenen, zodat kon worden gezegd dat kantonnement mogelijk werd bij een beslag tot uitvoering dat zou hebben beantwoord aan een bewarend beslag (b.v. roerend beslag in burgerlijke zaken), was het in 1934 toch niet de bedoeling het bewarend beslag op onroerende goederen in te voeren.

Alle twijfel dienaangaande is echter uitgesloten door het Verslag aan de Koning, dat de nota bij het ontwerp van 1934 wijzigde als volgt: «Artikel 554 regelt het kantonnement in zake executoriaal beslag (beslag op onroerend goed, beslag tot tenuitvoerlegging, beslag onder derden krachtens een rechterlijke beschikking); het beperkt tot twee de gevallen enz.»

Het is dus duidelijk dat het kantonnement (met de beperkingen die hierna besproken worden) mogelijk is bij elke wijze van uitvoering.

15. De letter van de huidige wet laat het kantonnement enkel toe, als er reeds beslag is gelegd.

Van Lennep, nr. 152, zegt daartegen: « Volgens het Verslag aan de Koning heeft het geen belang dat het vonnis krachtens hetwelk beslag werd gelegd, al dan niet uitvoerbaar was bij voorraad, dat verzet of hoger beroep ertegen werd ingesteld vóór of na het beslag. Dit is nogal sterk. Een beslag zonder rechtstittel is nietig en dient als feitelijkheid ongedaan gemaakt. Uit die passus kan slechts afgeleid worden dat kantonnement enkel mogelijk is vóór elk beslag, vermits het mogelijk wordt verklaard op een nietig beslag (zie ook supra nr. 96). »

De redenering van de auteur is moeilijk te volgen. Wellicht had hij er kunnen op wijzen dat de tekst in de nota bij het ontwerp van 1934 luidde: « Het heeft geen belang dat bij de beslaglegging het vonnis krachtens hetwelk het beslag werd gelegd, al dan niet betekend werd en een uitgifte ervan werd verleend, dat het al dan niet uitvoerbaar was, enz. » Die tekst wilde misschien veel met weinig woorden zeggen en men kan er misschien uit afleiden dat het kantonnement mogelijk is, zodra er tegen de schuldenaar een veroordeling is uitgesproken, ongeacht of van het vonnis reeds een expeditie werd verleend en het reeds werd betekend. In het verslag aan de Koning zijn de cursief gedrukte woorden evenwel weggelaten. Men mag zich misschien toch afvragen of dat niet werd gedaan, omdat de tekst onsamenhangend was.

De interpretatie van Van Lennep werd gevolgd door Brussel, 20 februari 1963, Pas. 1963, II, 271; het arrest beperkt er zich echter toe te zeggen dat het kantonnement, in beginsel, mogelijk is vóór beslag. Daartegenover zegt het arrest van Brussel, 21 juni 1957, Pas. 1957, II, 188: « La procédure... suppose une saisie pratiquée. » (zie nog hierna, nr. 66 in fine.)

16. Wat betreft het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek zegt het verslag Van Reepinghen: « Het is voortaan mogelijk, zelfs wanneer er geen beslag is gelegd. Het volstaat dat er een dreiging is van uitvoering, opdat de schuldenaar tot kantonnement zou kunnen overgaan. Men ziet niet dat de eis van een beslag geboden is. Dit zou zelfs overbodig zijn, daar door het kantonnement, zo dit toegestaan is, de rechten van de schuldeiser werkelijk kunnen gewaarborgd worden. »

Dit impliceert, volgens de verslaggever, dat op het huidig ogenblik een beslag nodig is. De redenen die hij opgeeft zijn echter overtuigend genoeg om aan te tonen dat het nutteloos is te wachten totdat er een beslag volgt. De tekst van art. 1404 G.W. is dan ook zo geformuleerd dat van het vereiste van een beslag niets meer blijkt: « Met uitzondering van schuldverdringen tot levensonderhoud, komt hetzelfde recht op dezelfde wijze, onder dezelfde voorwaarden, volgens dezelfde rechtspleging toe aan de schuldenaar die veroordeeld is bij een rechterlijke beslissing waartegen verzet of hoger beroep is ingesteld, alsook wanneer schorsing van die vervolgingen is geboden. »

Daaruit volgt tevens dat, als er een beslag is gelegd, er geen onderscheid moet worden gemaakt naargelang de aard van het beslag (roerend, onroerend, beslag onder derden).

III. Kantonnement bij uitvoerend beslag, als de schorsing der vervolgingen is bevolen.

17. Krachtens art. 554 kan de schuldenaar tegen wie beslag is gelegd, zijn toevlucht nemen tot het kantonnement: 1° als schorsing van de vervolgingen is bevolen; 2° als het beslag werd gelegd krachtens een vonnis waartegen hoger beroep of verzet is ingesteld, en behoudens daarmee strijdige beschikking in het vonnis.

Art. 554, 1° betekent zeker niet dat de schuldenaar

er zich op kan beroepen om de schorsing van de uitvoering te doen bevelen (Antwerpen, kortg. 10 juli 1958, R.W. 1958-59, 1067; Rechtsk. Tijdschrift, 1958, 261 met noot R.v.L.).

18. Over de betekenis van art. 554, 1° is verder geen rechtspraak gepubliceerd. Ook het Verslag aan de Koning zegt er niets over. Alleen de nota bij het ontwerp van 1934 (p. 9) zegt iets meer: « (Het kantonnement) kan nuttig zijn in de vele gevallen, waarin een betwisting aangaande de executoriale titel de beslagene blootstelt gedurende heel de soms lange duur van het geding, waartoe de betwisting aanleiding geeft, beroofd te blijven van de beschikking over al de in beslag genomen zaken... Het ontwerp voorziet dus voor de beslagene de mogelijkheid zijn toevlucht te nemen tot het kantonnement, wanneer de schorsing van de vervolgingen, krachtens een executoriale titel, gelast is geworden. De beslagene kan maar van het kantonnementsrecht gebruik maken wanneer een executoriale gerechtelijke beslissing de schorsing bevolen heeft en slechts tijdens de duur der schorsing. Moest de beslagene een voldoende bedrag consigneren nadat de termijn van schorsing verstreken is, dan zou hij het overige van de in beslag genomen zaken niet vrij maken. »

19. Het is niet helemaal duidelijk wat met « executoriale titel » wordt bedoeld. De gedwongen uitvoering heeft plaats krachtens uitvoerbare akten of titels; de voornaamste uitvoerbare titels en akten zijn de vonnissen en de notariële akten (zie b.v. Van Bauwel, III, nr. 821). Men denke ook aan de uitvoering in zake belastingen. De nota van het « Bestendig Comité » spreekt niet over uitvoerbare akten. Vermoedelijk moet echter onder « executoriale titel » ook de executoriale akte worden begrepen. Uit de tekst van art. 554 blijkt in alle geval niet dat het 1° enkel betrekking heeft op de vervolging die krachtens een vonnis geschiedt.

Wat betreft de mogelijkheid en de gevallen van opschorting van de vervolgingen, moge worden verwezen naar de algemene werken over rechtspleging, b.v. R.P.D.B. v° Exécution des jugements et des actes en matière civile, hoofdstuk over « Difficultés d'exécution » nrs. 344-378, v° Saisie-arêt, v° Saisie-exécution, v° Saisie-immobilière.

20. Het lijkt dat het ontwerp van Gerechtelijke Wetboek ook niet helemaal duidelijk is. Zie de tekst van art. 1404 hierboven onder nr. 16 geciteerd. Het verslag zegt: « Kantonnement wordt toegestaan: ... 2° wanneer de schuldenaar veroordeeld is krachtens een gerechtelijke beslissing waartegen een voorziening is ingesteld, alsmede wanneer een opschorting van de vervolging is gelast » (p. 510), en verder: « In geval van uitvoerend beslag, kan men zich het kantonnement niet indenken wanneer de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. »

Men kan de volgende vragen stellen:

1° Is alleen de opschorting van een vonnis bedoeld, of ook de opschorting van andere uitvoerbare akten?

2° Is kantonnement niet mogelijk als de opschorting van vervolging, welke krachtens een vonnis in kracht van gewijsde wordt ingesteld, is bevolen?

IV. Kantonnement bij uitvoerend beslag krachtens een vonnis waartegen hoger beroep of verzet is ingesteld.

21. Vereist is dat hoger beroep of verzet is ingesteld (zie o.m. Brussel, 21 juni 1957, Pas. 1957, II, 181). Ook art. 1404 G.W. stelt die voorwaarde.

22. Het woord vonnis heeft zijn ruimste betekenis, die van rechterlijke beschikking houdende veroordeling; het heeft geen belang dat het vonnis al dan niet uitvoerbaar is bij voorraad, dat voor of na het beslag verzet of hoger beroep is ingesteld (Verslag aan de Koning). Art. 1404 G.W. bezigt de algemene term «rechterlijke beschikking».

23. Niet uitgesloten is het vonnis van de strafrechter dat de verdachte veroordeelt tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij (Burg. Brussel, kortg., 16 oktober 1957, J.T. 1957, 645).

24. De rechtspraak en de rechtsleer zijn het er steeds over eens geweest, dat het kantonnement mogelijk is wanneer het vonnis uitvoerbaar is bij voorraad spijt elke voorziening (Antwerpen, kortg., 20 februari 1947, R.W. 1948-49, 752; Kooph. Brussel, kortg., 2 november 1949, J.T. 1949, 657; Kooph. Sint-Niklaas, kortg., 30 mei 1950, R.W. 1950-51, 106; Kooph. Namen, kortg., 27 januari 1955, J.T., 1955, 403; Kooph. Antwerpen, kortg., 16 juli 1955, J.P.A. 1956, 335; Antwerpen, kortg., 12 december 1956, J.T. 1957, 26; Kooph. Bergen, kortg. 3 november 1958, Pas. 1959, III, 64; Kooph. Kortrijk, kortg., 22 maart 1960, R.W. 1961-62, 1212; zie voor de rechtsleer o.m. het artikel van Baccara, de noot Ch. V. R. in J.T. 1949, 154, en de noot in Pas. 1949, III, 1).

Er is echter gepleit dat de uitvoerbaarverklaring van het vonnis gelijkstaat met het uitsluiten van het kantonnement. Zie hierover nrs. 28-30.

V. Verbod van kantonnement in het veroordelend vonnis.

25. Art. 554 zegt: «... behoudens daarmee strijdige beschikking in het vonnis». Uit de tekst blijkt dat het vonnis dat de veroordeling uitspreekt, het kantonnement kan uitsluiten. In de huidige stand van de wetgeving is het dus de feitenrechter die de uitsluiting van het kantonnement beveelt en die dienaangaande soeverein oordeelt.

26. Het Verslag aan de Koning verstrekt geen uitleg, maar in de nota van het «Bestendig Comité» vindt men volgende toelichting (p. 9): «Er zijn nochtans gevallen waarin het verzet en het beroep klaarblijkelijk vertragsmiddelen zijn om zich te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van verplichtingen die niet ernstig betwist worden. In die uitzonderingsgevallen, diende voor de rechter de mogelijkheid voorzien om het kantonnementsrechts uit te sluiten, ten einde aan de bij voorraad veroordeelde schuldenaar de mogelijkheid te ontnemen, om door een consignatie het ogenblik te vertragen waarop de schuldeiser in het bezit zal komen van wat hem verschuldigd is. De rechter zal noodzakelijkerwijze het recht van consignatie uitsluiten in zake uitkering tot levensonderhoud en in de gevallen voorzien bij de eerste alinea van artikel 135, dat overigens slechts uiterst zeldzaam wordt toegepast.»

27. Voor een geval waarin de feitenrechter het kantonnement had verboden, zie men Antwerpen, kortg., 10 juli 1958, R.W. 1958-59, 1067; Rechtsk. Tijdschrift, 1958, 261. De korte inhoud in het R.W. is niet helemaal juist: de president in kortgeding ging niet op de vraag van de schuldenaar in, omdat het vonnis uitvoerbaar was verklaard «trots alle verhaal en zonder borgstelling en spijs kantonnement».

28. De principes ter zake worden overtuigend uiteengezet in de noot in Pas. 1949, III, 1: 1) de uitsluiting

mag niet worden vermoed en 2) ze kan niet van ambtswege worden uitgesproken.

Men mag immers niet vermoeden dat een door de wet toegekend recht wordt uitgesloten. Om te kunnen zeggen dat de beslagene beroofd is van het recht op kantonnement, is het noodzakelijk dat daarover een formele en expliciete beschikking in het veroordelend vonnis voorkomt. Het feit dat het vonnis uitvoerbaar is bij voorraad, impliceert dan ook niet dat het kantonnement is uitgesloten.

Daaruit volgt tevens dat de rechter het kantonnement niet mag verbieden, wanneer hem daarom niet is gevraagd, evenmin als hij van ambtswege de uitvoering bij voorraad mag bevelen. Nu zijn er wel gevallen waarin dit laatste wel mag, maar dan is er een tekst (zie art. 135 Rv.). Daar de uitvoering bij voorraad en de uitsluiting van kantonnement onderscheiden begrippen zijn, waarvan de respectieve domeinen niet samen vallen, moet de feitenrechter, na te hebben geoordeeld dat zijn vonnis zal uitvoerbaar zijn bij voorraad, al dan niet tegen borgstelling, vervolgens nog, desgevraagd, oordelen of het kantonnement al dan niet dient te worden verboden.

Zie nog Kooph. Bergen, kortg., 3 november 1958, Pas. 1959, III, 64.

29. Antwerpen, kortg., 12 december 1956, J.T. 1957, 26, zegt daarover nog: Als men moet aannemen dat in de uitvoerbare vonnissen de uitsluiting van het kantonnement ipso facto impliciet is begrepen, dan mag men zich afvragen wat dan nog het doel en het nut van art. 554 kan zijn.

Het bevel gaat echter verder: Slechts uitzonderlijk rijst de vraag of men voor een impliciete uitsluiting staat, namelijk als de levensnoden van de schuldeiser het eisen (b.v. in zake onderhoudsgelden).

Deze laatste stelling kan moeilijk worden bijgetreden. Want als men bedenkt dat de uitsluiting van het kantonnement door de schuldeiser moet worden gevraagd en de feitenrechter dan over die vraag moet uitspraak doen, dan kan men niet anders zeggen dan dat, als de feitenrechter de uitsluiting niet uitspreekt, ofwel de uitsluiting niet werd gevraagd, ofwel de rechter de uitsluiting heeft geweigerd, ofwel de rechter verzuimd heeft over de vraag uitspraak te doen. Het is echter niet de taak van de kantonnementsrechter, d.i. de rechter die nadat het veroordelend vonnis is uitgesproken, kennis neemt van een kantonnementsprocedure, zich op het domein van de feitenrechter te begeven en hetzij op een voorheen niet door de schuldeiser geformuleerde vraag recht te doen, hetzij het vonnis van de feitenrechter op dat punt te hervormen, hetzij een verzuim van de feitenrechter goed te maken.

In een geval waarin de uitvoering bij voorraad was toegestaan door een strafvonnis, omdat de schuldeiser, burgerlijke partij, al lang arbeidsonbekwaam was, heeft Burg. Brussel, kortg., 16 oktober 1957, J.T. 1957, 645, terecht gezegd: Uit de uitvoerbaarverklaring van het vonnis en de speciale motivering ervan kan niet worden afgeleid dat het formeel en expliciet het kantonnement heeft uitgesloten, nu tevens blijkt dat de rechtbank er zich niet had over uit te spreken, aangezien de schuldeiser erkent niet geconcludeerd te hebben tot de uitvoerbaarheid bij voorraad met uitsluiting van het kantonnement.

30. Kooph. Antwerpen, 16 februari 1965, in dit nummer opgenomen, wijkt van die principes af; het bevel laat het kantonnement niet toe, omdat het volgens de gegevens der zaak (een erkende schuld) impliciet door

het veroordelend vonnis was uitgesloten en het maar een verdragingsmiddel was. Men ontkomt niet aan de indruk dat het bevel nog eens de grond van de zaak onderzoekt en opnieuw oordelend, doet wat de feitenrechter misschien had moeten doen, als hem erom gevraagd was.

31. In het Gerechtelijk Wetboek wordt de regeling enigszins gewijzigd. Er zijn twee uitzonderingen op het recht van kantonnement: 1) Art. 1404 zegt: «Met uitzondering van schuldvorderingen tot levensonderhoud, ...» en 2) art. 1406 bepaalt dat de feitenrechter kan beslissen dat er geen reden is tot kantonnement voor alle veroordelingen die hij uitspreekt of voor een deel ervan, indien de vertraging in de regeling de schuldeiser aan een ernstig nadeel blootstelt.

32. Terwijl art. 554 de feitenrechter in het algemeen toelaat het kantonnement te verbieden, kent het ontwerp hem die mogelijkheid enkel toe indien de vertraging bij de regeling de schuldeiser blootstelt aan een ernstig nadeel. De feitenrechter is er beter dan de beslagrechter toe in staat die feitelijke elementen te beoordelen en er de gevolgen van af te wegen, rekening gehouden met de gegevens van het geschil evenals met de rechten en belangen van de partijen. Het staat dus aan de partij die aan de rechter machting vraagt tot voorlopige uitvoering van de beslissing, ook vrij het verbod van kantonnement te vragen, indien de vertraging bij de regeling voor haar een ernstig nadeel meebrengt (verslag Van Reepingen, p. 510).

VI. Het kantonnement is een absoluut recht.

33. Met het voorgaande hangt samen de vraag of de kantonnementsrechter, d.i. de rechter bij wie de procedure van het kantonnement wordt ingediend, het nog mag verbieden, ingeval het vonnis krachtens hetwelk beslag werd gelegd het zelf niet verbiedt.

34. Aanvankelijk was de rechtspraak, althans een deel ervan, van oordeel dat het de kantonnementsrechter toekwam de opportuniteit, de gepastheid, de toelaatbaarheid van het kantonnement te appreciëren.

Zo besliste Burg. Brussel, kortg., 13 april 1950, J.T. 1950, 276, dat de kantonnementsrechter oordeelt over de opportuniteit van de maatregel; het feit dat het vonnis, dat wordt uitgevoerd, het kantonnement niet verbiedt, is geen beletsel voor die appreciatiemacht, wanneer, zoals in casu, voor de rechter die de veroordeling heeft uitgesproken, geen conclusies over de uitsluiting waren genomen en hij er zich niet moest over uitspreken. In dit geval was het dezelfde rechter, die eerst als feitenrechter bij wijze van voorlopige maatregel hangende een echtscheidingsprocedure een onderhoudsgeld had toegekend, en daarna, in een volgend geding, over het kantonnement statueerde.

Brussel, 21 juni 1957, Pas. 1957, II, 181, oordeelde dat het *voordeel* van het kantonnement slechts kan worden geweigerd, als de vraag van de veroordeelde partij ertoe strekt de uitvoering van de verplichtingen die niet ernstig worden betwist of niet ernstig kunnen worden betwist, te vertragen, of als de vertraging van aard is een onherstelbaar nadeel aan de schuldeiser toe te brengen.

Kooph. Bergen, kortg., 3 november 1958, Pas. 1959, III, 64, na gezegd te hebben dat de uitvoerbaarheid bij voorraad spijt alle voorziening en zonder borgstelling, de schuldenaar niet berooft van het recht tot kantonnement, aangezien zulke beschikking algemeen is en niet mag worden beschouwd als een «strijdige beschikking», oordeelt dat het recht tot kantonnement

niet absoluut is. Het onderzoekt of de schuldeiser na-deel zou hebben bij kantonnement, maar daar deze zelf pleit dat zijn zaken goed gaan, wordt de uitvoering niet ingegeven door een levensnoodzakelijkheid en wordt het kantonnement toegestaan.

Burg. Brussel, kortg., 27 juni 1961, R.W. 1961-62, 1916 (hervormd door Brussel, 30 maart 1962; zie hierna) zegt: het kantonnement is geen absoluut recht en de uitoefening ervan is aan het *toezicht* van de kantonnementsrechter onderworpen; in onderhavig geval wordt het kantonnement verworpen omdat het aan de schuldeiser een onherstelbare schade zou toebrengen.

Steunend op het arrest van Brussel, 21 juni 1957, heeft Kooph. Antwerpen, kortg., 16 februari 1965, in dit nummer gepubliceerd, het kantonnement verboden, omdat het als dilatoir voorkwam en de kantonnementsrechter soeverein over de gepastheid ervan oordeelt.

35. Andere uitspraken lijken genuanceerd.

Het reeds geciteerde bevel van Antwerpen, kortg., 12 december 1956, J.T. 1957, 26, zegt dat het kantonnement geen gunst is, maar een uitdrukkelijk recht. Toch wordt een zeker voorbehoud gemaakt over de «impliciete» uitsluiting.

Kooph. Kortrijk, kortg., 22 maart 1960, R.W. 1961-62, 1212, zegt dat de wetgever het kantonnement als een recht van de schuldenaar heeft ingesteld en het volstaat dat een van de doelstellingen van de wetgever aanwezig is om de schuldenaar de uitoefening van dat recht toe te kennen.

36. Ten slotte is de rechtspraak tot het besluit gekomen dat het wel degelijk om een absoluut recht gaat.

Kooph. Brussel, kortg., 14 februari 1961, J.C.B. 1961, 51: het kantonnement is een recht waarvan de rechter in kortgeding de opportuniteit niet mag controleren.

Burg. Brugge, 10 mei 1962, R.W. 1961-62, 2019: het kantonnement is een volstrekt recht, geen gunst; de president heeft niet de gepastheid of de opportuniteit ervan te beoordelen.

Brussel, 30 maart 1962, R.W. 1961-62, 1905, J.T. 1962, 424: het kantonnement is een volstrekt recht dat de veroordeelde debiteur in elk geval mag uitoefenen en dat niet onderworpen is aan de voorafgaande toelating van de president der rechtbank.

37. Het lijkt nuttig de conclusies van subst. proc. gen. Krings bij dit laatste arrest (J.T. 1962, 424) evenals het arrest zelf, uitvoeriger aan te halen.

Volgens het door het arrest hervormde vonnis (zie ook het arrest van Brussel, 21 juni 1957) is een absoluut recht een recht waarvan de uitoefening niet is onderworpen aan een voorafgaande toelating. De meeste rechten zijn absoluut, maar voor de uitoefening van andere is een voorafgaande toelating nodig, in welk geval de bevoegde overheid of rechtsmacht die de toelating kan verlenen een soeverein appreciatievermogen over de opportuniteit van de toelating heeft.

Gaat men de tekst van art. 553 en 554 na, dan constateert men dat het kantonnement een recht is dat aan de schuldenaar wordt verleend door de wet, maar waarbij geen sprake is van enige toelating. Was de uitoefening van dit recht aan een toelating onderworpen, dan had het geen zin in art. 554 aan de feitenrechter de macht te geven de schuldenaar te beroven van een recht, waarvan de uitoefening nog aan een latere toelating zou onderworpen zijn. Bovendien moet de schuldenaar de toelating tot het kantonnement niet vragen: het is integendeel de schuldeiser die bij de feitenrechter de uitsluiting moet vragen. Ten slotte, als werkelijk een toelating van de kantonnementsrechter is vereist, dan kan deze, wanneer de feitenrechter de uit-

sluiting heeft geweigerd, een daarmede strijdige beslissing nemen.

Ook de voorbereidende werken laten geen andere interpretatie toe. Het wetsvoorstel Pouillet, geïnspireerd door de Franse wet van 17 juli 1907, legde de nadruk op de toelating. Maar het ontwerp van 1934 nam dit niet over. Zie o.m. op p. 7 van de nota van het « Bestendig Comité »: « Volgens de voorgestelde regeling is het kantonement een recht... De schuldenaar kan van dit recht gebruik maken zonder het verlof van de rechter te moeten vragen, zoals hij moet doen in Frankrijk. » Het K.B. van 1936 heeft uiteindelijk de artt. 553 en 554 uit het ontwerp van 1934 overgenomen, zij het met wijziging van het laatste lid van art. 553.

Zie ook de noot bij dit arrest in J.T. 1962, 425, alsmede de noot Steghers in R.W. 1961, 1907.

38. Aangezien het kantonement een recht is en private belangen betreft, beschouwd vanuit het standpunt van de schuldenaar, kan deze er afstand van doen. Die afstand hoeft niet uitdrukkelijk te zijn. Zo oordeelde Burg. Gent, kortg., 1 augustus 1956, R.W. 1956-57, 1221, dat de schuldenaar die met de schuldeiser is overeengekomen onder voorbehoud van hoger beroep het veroordelend vonnis ten uitvoer te leggen en de toegekende bedragen uit te keren, zich het recht heeft ontzegd nog beroep te doen op de bepalingen van art. 554.

VII. Taak van de kantonementsrechter.

39. In het ontwerp van 1934 luidde artikel 553, laatste lid: « In geval van betwisting, komen partijen in voorziening voor de luidens de alinea's 1 en 3 van art. 820 bevoegde rechter. Deze regelt, in voorkomend geval, de wijze en de voorwaarden van verkoop van de in beslag genomen zaken. »

Daar het kantonement een recht is, zou het principeel ook zonder de tussenkomst van de rechterlijke macht kunnen worden uitgeoefend, en diende de schuldenaar zich enkel tot de rechter te wenden, als er een geschil was. De bevoegde rechter zou diegene zijn die het veralgemeend bewarend beslag kon toestaan (art. 820).

40. Het K.B. van 30 maart 1936 heeft de tekst als volgt gewijzigd: « Te dien einde voorziet de schuldenaar zich in de bij art. 635 bis voorziene vorm voor de magistraat die in het beslag heeft toegestemd en die, in voorkomend geval, de wijze en de voorwaarden, zowel van de verkoop der in beslag genomen zaken als van de consignatie regelt. »

Daar het veralgemeend bewarend beslag niet werd ingevoerd en derhalve ook art. 820 niet werd gewijzigd, moest de verwijzing naar dat artikel wegvallen.

Van belang is hier echter dat het K.B. van 30 maart 1936 de tussenkomst van de rechter heeft noodzakelijk gemaakt. Dit betekent niet dat de toelating van de rechter vereist is, maar dat de uitoefening van het kantonement aan bepaalde vormen is onderworpen.

Daarover zegt het Verslag aan de Koning: « Art. 553 bepaalt dat de rechter niet allen in geval van betwisting tussenkomt — en op dit punt verschilt het van het ontwerp dat in de Kamer ter tafel werd gelegd — doch in alle gevallen, of er al dan niet betwisting is. In feite zal deze betwisting in de meeste gevallen bestaan. Bovendien is deze zaak van dien aard dat zij vaak de belangstelling van derden zal verwekken (la matière est de nature à intéresser fréquemment les tiers); men moet dus vermijden dat particuliere schikkingen hun nadeel zouden kunnen berokkenen. »

41. De taak van de rechter wordt door het bovengeciteerde arrest van Brussel, 30 maart 1962, omschreven als volgt: enerzijds de betwistingen op te lossen die in verband staan met de uitoefening van het recht van kantonement, anderzijds de wijze en voorwaarden der consignatie van het gereed geld te bepalen.

42. Het verslag Van Reepinghen formuleert dit aldus: « De modaliteiten van uitoefening worden geregeld door de beslagrechter; die magistraat gaat na of de wettelijke voorwaarden die voor het kantonement gesteld zijn, vervuld zijn; hij bepaalt de wijze en de voorwaarden van neerlegging en, zo nodig, van de verkoop, geheel of ten dele van de inbeslaggenomen goederen (art. 1403). De beslagrechter moet echter niet over de gepastheid van het kantonement oordelen. » (p. 509). Dit alles lijkt wel in de huidige stand van de wetgeving toepasselijk te zijn.

43. De kantonementsrechter moet inzonderheid na gaan of er hoger beroep of verzet werd ingesteld tegen het veroordelend vonnis. Mag hij de regelmatigheid, de ontvankelijkheid van dit beroep onderzoeken? Ja, zegt de President van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen (bevel van 16 februari 1965, in dit nummer); neen, antwoordt de President van de Rechtbank van Koophandel te Brussel (bevel van 14 februari 1961, J.C.B. 1961, 51). De voorkeur moet wel gaan naar de tweede oplossing, aangezien alleen de appèlrechter, onder toezicht van het Hof van Cassatie, uitspraak doet over de ontvankelijkheid van het hoger beroep (Cass. 10 februari 1961, R.W. 1961-62, 1045). Zie ook nog nr. 75.

44. De modaliteiten van de consignatie zullen afhangen van de omstandigheden. Vaak is het de bedoeling van de schuldenaar de in beslag genomen goederen vrij te maken en dan dient hij een bedrag, dat toereikend is om in te staan voor de oorzaken van het beslag, in hoofdsom, interesten en kosten, op de Consignatiekas of in handen van een sekwester te storten. Beschikt hij niet over voldoende gelden, dan kunnen de in beslag genomen goederen worden verkocht en de opbrengst daarvan aangewend voor het kantonement. In geval van beslag onder derden wordt op analoge wijze gehandeld: ofwel stort de schuldenaar een toereikend bedrag, in welk geval de derde beslagene de in beslag genomen gelden moet vrijgeven, ofwel worden de in beslag genomen gelden aangewend voor het kantonement en de derde beslagene kan als sekwester worden aangeduid ofwel verplicht worden de gelden te consigner en in deze beide laatste gevallen moet hij wat de oorzaken van het beslag overschrijdt, aan de schuldenaar overmaken. Kantonement bij beslag onder derden kan moeilijkheden opleveren met betrekking tot de procedure (Burg. Brussel, kortg., 20 november 1951, Pas. 1952, III, 61, met noot, hierna (nr. 73) besproken).

45. Wat betreft de grootte van het te consigner bedrag, moge gewezen worden op Kooph. Antwerpen, kortg., 16 juli 1955, J.P.A. 1956, 335, dat betreffende de interesten letterlijk beslist: « Aangezien een geëikte rechtspraak beslist dat er in het bedrag dat dient geconsigneerd, ten minste een jaar gerechtelijke interesten moet bijgerekend worden van de dag af van de akte van beroep. » (Zie nr. 57 hierna.)

46. Het is duidelijk dat het kantonement enkel mogelijk is door consignatie van een geldsom. De tekst van de wet laat daarover geen twijfel toe. De Presi-

dent van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen heeft derhalve de eis van de schuldenaar die het kantonnement wilde verrichten onder de vorm van een door een bank te geven garantie, afgewezen (bevel van 26 oktober 1962, in dit nummer).

Volgens Van Lennep, nr. 111, kan een klaarblijkelijk overdreven inbeslagneming (als feitelijkheid) in kortgeding herleid worden, doch slechts in uitzonderlijke gevallen vermits steeds verzet van schuldeisers mogelijk is en het kantonnement ook werd ingesteld om aan dit verzet te ontkomen. Deze principes toepassend, heeft Burg. Brussel, kortg., 13 november 1951, Pas. 1952, III, 60, de eis van de schuldenaar, strekkend tot gedeeltelijke opheffing van het beslag voor de sommen die de oorzaken van het beslag overschreden, zonder dat de schuldenaar aanbod de consignatie met speciale bestemming te verrichten, zoals bepaald door art. 553, afgewezen.

VIII. Uitwerkselen van het kantonnement.

47. Het doel van het kantonnement is de schuldenaar, mits hij een bedrag dat toereikend is om in te staan voor de oorzaken van het beslag, consigneert met speciale bestemming, de vrije beschikking over zijn vermogen te laten. Daarbij komt dat door de consignatie met speciale bestemming de schuldeiser wordt beveiligd tegen het risico van de insolventie van de schuldenaar, die zelf ook wordt beveiligd tegen de insolventie van de schuldeiser voor het geval het beroepen vonnis zou worden hervormd en hij op zijn beurt schuldeiser zou worden van wat hij, als er geen kantonnement was, had moeten betalen (Kooph. Brussel, kortg., 2 november 1949, J.T. 1949, 657; Kooph. Kortrijk, kortg., 22 maart 1960, R.W. 1961-62, 1212; zie ook de in nr. 5 geciteerde artikels van Baccara en Coene). Tevens moet er de aandacht op worden gevestigd, dat de schuldeiser ook tegen andere schuldeisers beveiligd wordt.

48. De tekst van art. 553 verschilt van die van art. 554. Voortgaande op die teksten zou men kunnen menen dat er een verschil bestaat tussen de uitwerkselen van het kantonnement bij bewarend beslag en die van het kantonnement bij uitvoerend beslag. Dat dit niet zo is, blijkt onmiddellijk uit de nota van het « Bestendig Comité » (p. 7) die, sprekend over het kantonnement in het algemeen, zegt dat het « zich hierbij beperkt dat het geconsigneerde bedrag, zonder de toestemming van de beslaglegger inzonderheid kan bestemd worden tot het delgen van de oorzaken van het beslag en het vrijmaken van wat die oorzaken te boven gaat ».

Vermoedelijk werd de aandacht van de auteurs te veel gaande gehouden door de Franse wet van 1907, die het kantonnement enkel toelaat bij beslag onder derden. Het woord « cantonnement » blijkt trouwens oorspronkelijk de betekenis te hebben van beperking van het beslag onder derden tot de gelden die toereikend zijn voor de oorzaken van het beslag. Zo wordt op p. 8 een lange tekst van Leurquin, Code de la saisie-arêt geciteerd, waarvan het begin luidt: « De beslagene daagt de beslaglegger voor de rechtbank, of in meer gevallen voor de rechter in kortgeding, en vraagt vergunning om uit de handen van de beslagen derde te ontvangen wat de oorzaken van het beslag te boven gaat, terwijl hij het overige op de beslaglegger overdraagt met bijzondere bestemming tot zekerheid van zijn schuldvordering. »

De woorden « wat de oorzaken van het beslag te

boven gaat » zijn in art. 554 terecht gekomen. Nu was het de bedoeling van de Franse wetgever het beslag onder derden door middel van het kantonnement te beperken tot wat toereikend was om te beantwoorden aan de oorzaken van het beslag. De bedoeling van de Belgische wetgever reikte verder: het kantonnement reserveert ten bate van de schuldeiser, bij gelijk welk beslag, een bedrag dat toereikend is om zijn vordering te delgen, waarbij het onverschillig is uit welk deel van het vermogen van de schuldenaar de geconsigneerde som komt: uit de verkoop van de aangeslagen goederen, uit de aangeslagen gelden of uit gelden die niet in beslag zijn genomen. Het is klaar dat alleen het geconsigneerde bedrag onbeschikbaar is en dat de rest van het vermogen van de schuldenaar vrijkomt, voor zover het aangeslagen was, of vrijblijft.

Zoals Baccara (J.T. 1949, 178) zegt zou een andere interpretatie, die er zou op neerkomen dat de schuldeiser een dubbel onderpand zou hebben, absurd zijn.

49. De rechtspraak heeft van bij de aanvang eensgezind aan de artt. 553 en 554 dezelfde draagwijdte toegerekend, zodat het kantonnement, in beide gevallen, het geheel van de beslagen goederen bevrijdt (Burg. Antwerpen, kortg., 20 februari 1947, R.W. 1948-49, 752; Burg. Brussel, kortg. 2 februari 1949, J.T. 1949, 154; Kooph. Brussel, kortg., 2 november 1949, J.T. 1949, 657; Kooph. Sint-Niklaas, kortg., 30 mei 1950, R.W. 1950-51, 106; Brussel, 21 juni 1957, Pas. 1957, II, 181, dat weliswaar zegt: *La procédure du cantonnement vise à libérer ce qui excède les causes de la saisie*, maar in het dispositief beslist: ... dit pour droit que l'appelant sera libéré de la saisie litigieuse moyennant le cantonnement effectué par lui de la somme de 210.000 frs. auprès de la Kredietbank).

50. Het ontwerp van het Gerechtelijk Wetboek verijdert de thans bestaande anomalie uit de nieuwe teksten (verslag Van Reepinghen, p. 511).

51. Als tegenhanger van wat het Verslag aan de Koning noemt « de beperking van het beslag », waardoor de zaak wordt bekeken met betrekking tot het voordeel van de schuldenaar, wordt gesteld, ten profijte van de schuldeiser « de bestemming van een zeker bedrag tot het betalen van de schuldvordering van de schuldeiser ».

52. De Belgische wet wijkt af van de Franse wet van 17 juli 1907, die met de « bestemming » het verlenen van een voorrecht, met het karakter van een pand, bedoelt. Het daaraan verbonden gevaar is, dat bij daarop volgend faillissement van de schuldenaar, die pandstelling zou kunnen worden nietig verklaard krachtens art. 445 faillissementswet.

53. In het Belgisch systeem is de consignatie een voorwaardelijke betaling. Volgens art. 553 dient de schuldenaar het bedrag dat hij consigneert, te bestemmen voor de betaling van de schuldeiser op voorwaarde dat de rechten van deze laatste later worden erkend.

54. De voorwaarde is opschortend: de consignatie geldt als betaling, wanneer en in de mate waarin de beslagene later erkent schuldenaar te zijn of als zodanig wordt erkend (zie de nota van het Bestendig Comité, p. 9). Bij de vervulling van de voorwaarde, werkt deze retroactief (art. 1179 B.W.).

55. Het eerste gevolg daarvan is dat een beslag

van een andere schuldeiser op de geconsigneerde gelden, effect zal sorteren, als de voorwaarde niet wordt vervuld, maar zonder effect zal zijn, als de voorwaarde wel wordt vervuld en zulks in de mate waarin ze wordt vervuld, omdat in dit geval de betaling moet worden geacht te zijn verricht op de dag der consignatie.

Ingeval van faillissement van de schuldenaar voordat de voorwaarde is vervuld, moet op analoge wijze worden geredeneerd.

56. Een ander gevolg is dat, daar de betaling in specie is verricht, ze bij faillissement van de schuldenaar niet nietig is op grond van art. 445 faillissementswet. Wel kan ze, zoals elke betaling, worden nietig verklaard, als de daartoe gestelde voorwaarden vervuld zijn, op grond van art. 446 of art. 448 faillissementswet. In verband met art. 448 zegt het Verslag aan de Koning: «De bewaargeving zal daarentegen, bij toepassing van art. 448 ten overstaan van de boedel wel moeten nietig verklaard worden, zowel als de andere betalingen in speciën die tijdens de verdachte termijn door de gefailleerde zouden kunnen gedaan zijn, indien die bewaargeving is geschied met benadeling van de rechten van de schuldeisers.» Die formulering is fout: voor de nietigverklaring op grond van art. 448 is niet vereist dat de betaling tijdens de verdachte periode is verricht; bovendien volstaat het niet dat er benadeling van de andere schuldeisers zou zijn; de wet vereist dat de benadeling bedrieglijk is.

57. Zoals onder nr. 45 is vermeld, beslist de Rechtbank van Koophandel van Antwerpen, kortg., 16 juli 1953, J.P.A. 1956, 335, dat in het te consigneren bedrag een som, gelijkstaande met een jaar intresten vanaf de dag der consignatie, moet begrepen zijn. Het is echter mogelijk dat het geding in hoger beroep langer dan een jaar duurt. Dan rijst de vraag of de schuldenaar, bij bevestiging van het eerste vonnis, nog intresten moet bijbetalen. Het probleem wordt ingewikkelder, als het eerste vonnis hervormd wordt. B.v. de eerste rechter had de schuldenaar veroordeeld tot betaling van 100.000 fr. De kantonnementsrechter bepaalt dat 100.000 frank plus één jaar intresten à 4,5 % dient gestort te worden. De schuldenaar stort dus 104.500 fr. Maar in hoger beroep wordt de hoofdsom herleid tot 50.000 frank. Het hervormend arrest komt echter slechts na twee jaar. Mag de schuldeiser zeggen dat hij recht heeft op 50.000 fr. plus twee jaar intresten, samen 54.500 fr.? Of heeft hij recht op 52.250 fr.

58. Te oordelen naar de tekst van het bevel heeft Antwerpen, kortg., 22 juli 1962, J.T. 1963, 29, het laatste probleem behandeld. De schuldenaar pleitte dat de imputatie van de gerechtelijke intresten op de gestorte sommen niet gegrond was. De President antwoordt daarop dat het kantonnement essentieel een voorlopige betaling is, dat bij gebrek aan een tekst die daarvan formeel afwijkt, de voorwaardelijke betaling in generlei mate wettelijk de rechten van de schuldeiser die later door een arrest werden erkend en bevestigd, kan verminderen, dat die rechten door het arrest zijn bepaald met de volgende woorden «zegt dat de gerechtelijke intresten zullen worden berekend op basis van een rente van 4,5 %», dat een andere oplossing tot het onbillijke resultaat zou leiden dat het voor een schuldenaar zou volstaan een voldoende waarde te kantonneren, in afwachting van de eindbeslissing, die vaak laat komt, om altijd te ontsnappen aan de betaling van de gerechtelijke intresten.

Het is opvallend dat de beslissing eerst het woord «voorlopig» en dan het woord «voorwaardelijk» gebruikt.

59. Daartegenover besliste het Hof van Beroep te Brussel (1e kamer), 26 juni 1959, in zake Ahlers t/ Maes (daar het arrest niet is gepubliceerd wordt de ganse tekst die betrekking heeft op het probleem, hier in extenso aangehaald):

«Overwegende dat de consoorten Maes ten onrechte nog vorderen dat Ahlers zou verwezen worden om hun de commerciële intresten te betalen op de verschuldigde bedragen vanaf het kantonnement tot op de dag der effectieve betaling; dat, inderdaad, de tekst van artikel 553, 3e al. van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering uitdrukkelijk voorziet dat de storting met bijzondere bestemming als betaling geldt in de mate waarin de beslagene als schuldenaar erkend wordt; dat het er niets toe doet dat de consignatie in het belang van de schuldenaar geschiedde; dat zij als betaling geldt niet alleen tegenover eventuele derde schuldeisers maar tevens bevrijdend is ten opzichte van de schuldeiser die de veroordelingstitel bekam.»

Het Hof paste dus de retroactieve werking van de vervulling der voorwaarde toe. Interessant is te noteren dat het Hof de nadruk legt op die retroactiviteit, zowel tegenover derden, als tegenover de schuldeiser.

60. Het bovenstaande geldt zowel voor het kantonnement bij bewarend beslag als voor het kantonnement bij uitvoerend beslag. Hieraan brengt het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek een grondige wijziging. Het stelt geen bijzondere bestemming van de geconsigneerde som ten voordele van de schuldeiser die bewarend beslag legt of recht heeft tot dit beslag. Het gevolg daarvan is dat de consignatie bij bewarend beslag niet als betaling geldt, en dat eventueel, de gestorte som het lot zal ondergaan van de evenredige verdeding (zie de verantwoording in het verslag Van Reepinghen, p. 511-512). Wanneer het daarentegen gaat om een uitvoerend beslag, blijft de regel van het K.B. van 30 maart 1936 behouden.

In het Verslag De Baeck (Belgische Senaat, zitting 1964-1965, 9 maart 1965, document 170, p. 185) komt bij art. 1404 G.W. (kantonnement bij uitvoerend beslag) de volgende toelichting voor:

«Op de vraag van een lid, aan wie de ingevolge de artikelen 1403 en 1404 gestorte som toebehoorde tussen het tijdstip van de storting en het tijdstip waarop het geschil bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing is beslecht, antwoordde de Koninklijke Commissaris dat de storting als betaling geldt voor zover de beslagene erkent schuldenaar te zijn of als zodanig wordt erkend en dat daarom trouwens na de datum van de storting geen interest meer verschuldigd is. Hieruit volgt dat, als later de schuldvordering definitief wordt erkend, het gestorte bedrag zal worden beschouwd als eigendom van de schuldeiser sinds het tijdstip van de storting.»

61. Het kantonnement heft het beslag op. Bij beslag op roerende goederen worden deze bevrijd, met dien verstande dat, zo nodig, de goederen verkocht worden om de opbrengst ervan te doen dienen als te kantonneren som. Bij beslag onder derden, moet de derde beslagene de gelden die hij onder zich houdt, vrijgeven volgens de modaliteiten van het kantonnement.

Een gevolg daarvan is tevens dat de borgstelling, die de schuldeiser eventueel heeft moeten geven om tot uitvoering te kunnen overgaan, geen reden van bestaan meer heeft en dus ophoudt.

62. Is kantonnement in der minne mogelijk? Op deze vraag antwoordt Van Lennep, nr. 103, daarin gevolgd door Brussel, 20 februari 1963, Pas. 1963, II, 271,

dat een consignatie in der minne doorgevoerd niet dezelfde gevolgen heeft als het door gerechtelijk bevel verricht kantonnement.

In het systeem van het ontwerp van 1934 had het antwoord anders moeten luiden. In het huidige systeem kan men slecht van een kantonnement spreken, in de zin der wet, met al de gevolgen eraan verbonden, indien het tot stand komt door tussenkomst van de bevoegde rechter. Dit is vooral van belang in verband met de uitwerkselen die het kantonnement ten opzichte van derden heeft.

IX. Bevoegdheid en procedure.

63. In het ontwerp van 1934 kon elke schuldeiser, krachtens het nieuw in te voeren art. 819, in spoedeisende gevallen, met toelating van de rechter bewarend beslag leggen op de roerende, lichamelijke en onlichamelijke goederen en op de vruchten te velde, die voor de verplichtingen van zijn schuldenaar borgstonden. Volgens het eveneens nieuwe art. 820 zou die toelating worden verleend door de voorzitter der burgerlijke rechtbank, de voorzitter van de rechtbank van koophandel of de vrederechter, naargelang de betwisting over de schuldvordering ten opzichte van de schuldenaar onder de bevoegdheid van een dezer rechters viel. Diezelfde rechter zou dan, krachtens het laatste lid van art. 553, bevoegd zijn om kennis te nemen van de betwisting over kantonnement bij bewarend of bij uitvoerend beslag.

Die regeling zou harmonisch geweest zijn, indien aan elk bewarend beslag een uitvoerend beslag beantwoordde en omgekeerd. Maar ofschoon art. 819, nieuw, sprak van « elke schuldeiser », bepaalde art. 820 niet tot welke rechter de werkman of de bediende zich moest wenden, als hij bewarend beslag op het vermogen van zijn werkgever wenste te leggen. Aan het beslag op onroerende goederen, beantwoordde geen gelijklopend bewarend beslag.

64. Daar in 1936 het veralgemeend bewarend beslag niet werd ingevoerd en dus ook de nieuwe artt. 819 en 820 niet tot stand kwamen, moest het laatste lid van art. 553 worden aangepast, niet in het minste omdat het K.B. van 1936 de tussenkomst van de rechter noodzakelijk maakte.

Er werd bepaald dat de schuldenaar zich moest wenden tot de rechter, die in het beslag had toegestemd, en wel in de vorm die voorgeschreven wordt door art. 635 bis, dat eveneens door het K.B. van 30 maart 1936 werd ingevoerd.

Afgezien van het feit dat sommige bewarende beslagen zonder machtiging mogen worden gelegd, is dat systeem afdoende voor het kantonnement bij beslag tot bewaring, en kan de schuldenaar de procedure van het kantonnement inleiden bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, bij de voorzitter van de rechtbank van koophandel of bij de vrederechter naargelang het geval.

65. Art. 554 dat, wat de procedure betreft, naar art. 553 verwijst, had zin als de nieuwe artikelen 819 en 820 waren ingevoerd. Art. 554 werd echter ongewijzigd uit het ontwerp van 1934 overgenomen, waarbij men uit het oog verloor dat er geen parallelisme bestond tussen bewarend en uitvoerend beslag, temeer daar het kantonnement ook toegelaten werd bij bijslag op onroerende goederen. Voor het probleem, dat daardoor ontstond, zijn er verschillende oplossingen mogelijk:

1) De president van de burgerlijke rechtbank is altijd

bevoegd omdat het gaat over een kwestie van uitvoering (cfr. Van Lennep, nrs. 119-120).

2) Men had kunnen bedenken dat het ongewijzigde artikel 554 maar zin heeft, indien de nieuwe artikelen 819 en 820 waren ingevoerd, en zeggen dat de kantonnementsrechter zou zijn voorzitter van de rechtbank, onder de bevoegdheid waarvan de betwisting over de schuldvordering ten opzichte van de schuldenaar zou zijn gevallen. Dit systeem zou eenvoudig geweest zijn (cfr. Van Lennep, nr. 117).

3) Een derde systeem, ingeluid door de President van de Burgerlijke Rechtbank van Brussel, 2 februari 1949, J.T. 1949, 154, Pas. 1949, III, 1, zegt dat de bedoeling van de wetgever zou worden miskend, als aan de voorzitter van de burgerlijke rechtbank bevoegdheid zou worden gegeven krachtens de algemene principes; telkens als een magistraat zou bevoegd geweest zijn om toelating te geven tot bewarend beslag op de goederen waarop uitvoerend beslag is gelegd, moet het geding voor die magistraat worden gebracht; in de andere gevallen is de president van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kortgeding, bevoegd krachtens de artt. 553, 554, en 635 bis, gecombineerd met de algemene principes die de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbank en van haar president bepalen.

Die regel compliceert de zaken en men moet telkens de kwaliteit van de schuldenaar en de aard van het mogelijk bewarend beslag nagaan.

Enkele voorbeelden mogen dit illustreren:

— het betreft een huurschuld en er werd beslag gelegd op goederen die zich in het verhuurde bevinden: de vrederechter is bevoegd;

— het betreft een burgerlijke schuld, waarvoor de vrederechter bevoegd is, zonder dat men zich in het vorige geval bevindt; er moet een onderscheid gemaakt worden: als de vrederechter toelating had kunnen geven tot beslag tegen vreemdelingen, dan is hij bevoegd; in andere gevallen is het de president van de burgerlijke rechtbank;

— de schuldenaar, handelaar, is veroordeeld door de rechtbank van koophandel; eerste hypothese: er wordt beslag gelegd op zijn roerende goederen; de president van de rechtbank van koophandel is bevoegd; in andere gevallen is het de president van de burgerlijke rechtbank;

— de schuldenaar, handelaar, is veroordeeld door de rechtbank van koophandel; eerste hypothese: er wordt beslag gelegd op zijn roerende goederen; de president van de rechtbank van koophandel is bevoegd; tweede hypothese: er wordt tegen hem beslag onder derden of onroerend beslag gelegd; de voorzitter van de burgerlijke rechtbank is bevoegd;

— de schuldenaar wordt veroordeeld door de correctionele rechtbank, maar dezelfde veroordeling had op burgerlijk gebied (hier staat burgerlijk tegenover correctioneel) evengoed door de rechtbank van koophandel kunnen worden uitgesproken, daar de burgerlijke vordering, voortspruitend uit een delict, in zijn hoofde een handelsschuld betrof: men moet op dezelfde wijze onderscheid maken als in het vorige geval.

66. De oplossing van Burg. Brussel, kortg., 2 februari 1949, wordt thans algemeen gevolgd (zie o.m. Kooph. Namen, kortg., 27 januari 1955, J.T. 1955, 403; Burg. Gent, kortg., 1 augustus 1956, R.W. 1956-57, 1221; Kooph. Brussel, kortg., 4 mei 1957, R.W. 1957-58, 1711; Kooph. Bergen, kortg., 3 november 1958, Pas. 1959, III, 64). Uit het voorgaande moge echter blijken dat men, zodra een schuld commercieel is in hoofde van de schuldenaar die wil kantonneren, niet zonder meer tot

de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel mag besluiten.

Die regeling heeft bovendien als gevolg dat het noodzakelijk is dat er eerst een beslag is gelegd, voordat de schuldenaar tot kantonnement kan overgaan, daar anders niet kan worden onderzocht welke magistraat bevoegd is.

67. Aan die gecompliceerde regeling wordt door het ontwerp van Gerechtelijk Wetboek een einde gemaakt met de eenvoudige bepaling dat de beslagrechter bevoegd is.

De territoriale bevoegdheid van deze laatste wordt bepaald door de plaats waar het beslag is gelegd of toegestaan (art. 633 G.W.).

68. Ofschoon in de meeste gevallen de president van de burgerlijke rechtbank of van de rechtbank van koophandel bevoegd is, en al kan men omwille van de rechtszekerheid vrede nemen met de rechtspraak die door Burg. Brussel, kortg. 2 februari 1949, is gevestigd, oordeelt de president toch niet krachtens art. 11 wet op de bevoegdheid en art. 806 Rv. De wetgever heeft immers een speciale procedure met haar eigen regelen ingesteld. Men vergelijkte b.v. de bevoegdheid die door het K.B. nr. 51 van 23 december 1934 aan de president van de rechtbank van koophandel wordt verleend inzake onrechtmatige mededinging.

Het lijkt derhalve onjuist met Burg. Antwerpen, kortg., 20 februari 1947, R.W. 1948-49, 752, te zeggen: «Overwegende dat de hoogdringendheid niet kan betwist worden, evenmin dat het hier zou gaan om moeilijkheden ontstaan bij de uitvoering van een vonnis», en dat de president beslist bij voorlopige maatregel. De hoogdringendheid heeft niets met de zaak te maken, want zelfs als er al vele maanden geleden beslag is gelegd, kan er toch nog worden gekantonneerd (zie nr. 69). De president treft evenmin een voorlopige maatregel, noch doet hij voorlopig uitspraak over moeilijkheden betreffende de tenuitvoerlegging van een uitvoerbare titel of van een vonnis. Hij oordeelt volstrekt niet provisoir en de rechtbank kan niet terugkomen op zijn bevel en anders oordelen.

69. Er is beweerd dat de kantonnementsprocedure moet worden ingeleid binnen een termijn van 15 dagen na het beslag, en men verwijst daarvoor naar art. 635 bis, (Zwendelaar, Formulaire, nr. 726, noot 10; Kooph. Brussel, 4 mei 1957, R.W. 1957-58, 1711). Daarop dient te worden geantwoord dat art. 553 het kantonnement toelaat in elke stand van het geding, dat volgens het Verslag aan de Koning «zolang het beslag voortduurt dat in executoriale vorm krachtens een vonnis is geschied, zolang dat beslag niet is geldig gemaakt of opgeheven, zolang kan de beslagene zijn toevlucht nemen tot het kantonnement», dat art. 553 wel naar de vorm, maar niet naar de termijn van 635 bis verwijst (Burg. Antwerpen, kortg. 20 februari 1947, R.W. 1948-49, 752; Kooph. Brussel, 2 november 1949, J.T. 1949, 657; Burg. Brussel, 2 februari 1949, J.T. 1949, 154; Kooph. Antwerpen, kortg., 16 februari 1965, in dit nummer).

In geval van schorsing der uitvoering, is kantonnement mogelijk zolang de schorsing duurt.

70. Er is beweerd dat verzet of hoger beroep niet mogelijk is (Van Lennep, nr. 134); art. 635 bis zegt immers: de beschikking is voor verzet noch voor hoger beroep vatbaar (zie ook A.P.R. Tw. Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel, nr. 150).

Daarop antwoordt Brussel, 21 juni 1957, Pas. 1957,

II, 181: Als art. 553 voorschrijft dat de debiteur zich zal voorzien in de vorm van art. 635 bis, dan duidt het enkel de wijze van procederen aan om een rechtspleging van kantonnement in te leiden; de appellant heeft echter in de dagvaarding zijn vordering op meer dan 25.000 fr. geschat; zijn beroep is dus ontvankelijk.

71. Volgens dit arrest hangt de vatbaarheid van hoger beroep af van de schatting. De korte inhoud van het arrest zegt echter: Het vonnis dat het kantonnement weigert is vatbaar voor hoger beroep, als het bedrag van het geschil het beloop van de laatste aanleg overschrijdt.

In casu ging het over een schuld van 180.000 fr. Het lijkt raadzaam het geding te schatten.

72. In de zaak behandeld door Antwerpen, kortg., 20 februari 1947, R.W. 1948-49, 752, werd, naast de schuldeiser, de deurwaarder die beslag had gelegd, gedagvaard. Het bevel legde hem verbod op het beslag verder uit te voeren, maar besliste dat hij zonder kosten zou «doorgaan». Meer expliciet zegt Kooph. Brussel, kortg., 14 februari 1961, J.C.B. 1961, 51, dat de deurwaarder buiten zake moet worden gesteld, daar de eis tegen de beslagleggende schuldeiser moet worden gericht.

73. Bij beslag onder derden moet de derde beslagene in de zaak worden betrokken. Burg. Brussel, kortg., 20 november 1951, Pas. 1952, III, 61, behandelt een geval waarin dit verzuimd werd.

De schuldeiser had beslag onder derden gelegd op het tegoed van zijn schuldenaar bij het Bestuur der Postchèques. Zonder dit Bestuur in de zaak te betrekken, had de schuldenaar de schuldeiser tot kantonnement gedagvaard en een bevel bekomen dat het Bestuur als sekweste aanstelde. Hij eiste vervolgens dat wat zijn schuld overschreed, zou worden vrijgemaakt, maar het Bestuur weigerde, beweerend dat de formaliteiten van art. 548 Rv. niet waren nageleefd. De schuldenaar dagvaardde daarom de Belgische Staat, waarvan het bestuur een dienst is, in kortgeding om hem het eerste bevel te doen gemeen verklaren en de uitwerkselen van het kantonnement te zijnen opzichte te doen bepalen. Maar de Staat weigerde de taak van sekweste die hem door het eerste bevel was toevertrouwd. Daar die weigering tot een wijziging in dat bevel moest leiden, riep de schuldenaar zijn schuldeiser opnieuw in zake.

De president oordeelde dat diegene die het kantonnement vraagt en bekomt, maar verzuimd heeft de beslagen derde in de zaak te betrekken, dit verzuim kan goedmaken, door de beslagen derde achteraf te dagvaarden ten einde te zijnen opzichte de uitwerkselen van het kantonnement te doen bepalen.

Het bevel maakt dan een onderscheid: 1) als de schuldenaar het kantonnement verricht door middel van eigen penningen, dan moet de beslagen derde alle aangeslagen bedragen vrijgeven in handen van de beslagene; 2) als het kantonnement verricht wordt door middel van de aangeslagen gelden, moet de beslagen derde ten bate van de beslagene vrijgeven wat dezès schuld overtreft. Dit laatste was hier het geval.

Daar de Staat weigerde als sekweste op te treden, gaf de president hem bevel het te kantonneren bedrag te storten in de Consignatiekas. De kantonnements-rechter mag immers zulk bevel aan de beslagen derde geven (nota van het «Bestendig Comité» bij het ontwerp van 1934, p. 16).

Het bevel onderzocht ten slotte het middel, ge-

steund op art. 548. De wetgever heeft gewild dat een einde wordt gesteld aan beslagen op goederen of gelden waarvan de waarde hoger is dan de schuld-vordering van de beslagleggende partij. Dat oogmerk wordt niet bereikt, als de beslagen derde, door zich te beroepen op art. 548, terwijl hij toch in de zaak betrokken is, zich zou kunnen onttrekken aan de onmiddellijke uitvoering van het bevel van kanton-nement, dat van rechtswege uitvoerbaar is bij voor-raad, spijt verzet of hoger beroep krachtens art. 809 Rv.; het feit dat de beslagen derde in zake is ge-roepen, heeft tot gevolg hem partij te maken in de procedure tot kantonnement en maakt dat artikel 548 Rv. geen toepassing vindt.

74. Dat art. 548 Rv. niet meer toepasselijk is, vindt zijn oorzaak niet zozeer in art. 809 Rv., dan wel in de eigen finaliteit van het kantonnement: het kanton-nement maakt de in beslag genomen goederen of gelden vrij.

75. In het besproken bevel is nog interessant aan te stippen dat het onderzoekt of er geen andere beslagen onder derden werden gelegd. Zulk beslag zou inderdaad een hinderpaal zijn voor de vrijmaking van de aangeslagen gelden.

76. Indien, bij beslag onder derden, de schuldenaar het kantonnement verricht door middel van eigen penningen, dient de beslagen derde de gelden uit zijn handen te geven in handen van de beslagene, zodra deze hem het bewijs zal hebben geleverd dat hij een voldoende bedrag met bijzondere bestemming heeft gestort (nota van het «Bestendig Comiteit», p. 16).

77. Art. 1405 van het ontwerp van Gerechtelijk Wet-boek voert een vereenvoudigde rechtspleging van kan-tonnement in, door bemiddeling van de optredende gerechtsdeurwaarder. De schuldenaar die de schuld betwist, kan het beslag vermijden door de gevor derde som in handen van de optredende deurwaarder in bewaring te geven. Deze laatste maakt proces-verbaal op van de neerlegging en stort de gelden binnen de drie dagen in de Consignatiekas, op naam van de partij die ze hem heeft overhandigd.

X. Artikel 554 bis.

78. Dit artikel, dat niet voorkwam in het ontwerp

van 1934, voert geen maatregel in van kantonnement maar van bewaring van goederen of gelden, die door een bewarend of uitvoerend beslag, in handen van een derde zijn in beslag genomen.

Het betreft een beveiligingsmaatregel. De sommen of voorwerpen, die in handen van derden in beslag zijn genomen zijn daar soms even weinig in veilig heid als in handen van de beslagen schuldenaar. Het komt tevens voor dat «personen die er weinig op gesteld zijn hun schulden te betalen, het zo aanleggen om in hun eigen handen beslag te doen leggen» (Verslag aan de Koning).

De schuldenaar, de derde die de goederen, waarden of gelden onder zich heeft, en de schuldenaar die ze in beslag heeft genomen, kunnen, ook als de schuld-eiser in eigen handen beslag heeft gelegd, zich voor-zien, zoals bepaald in art. 635 bis, om te doen bevelen dat de gelden bij de Consignatiekas of bij een sekwester, de goederen bij een sekwester worden in bewa-ring gegeven (zie hierover meer bij Van Lennep, mrs. 160-187).

79. Burg. Brugge, 22 januari 1959, Rechtsk. Tijdschrift, 1959, 336, legt de nadruk op het verschil tussen het eigenlijk kantonnement en de consignatie van art. 554 bis. Die maatregelen hebben verschillende rechtsgevolgen. Kantonnement is immers een voor-waardelijke betaling door storting van een geldsom met een welbepaalde bestemming, terwijl consignatie enkel een beveiligingsmaatregel uitmaakt. De schuld-eiser die beslag onder derden heeft gelegd, kan zelf het kantonnement niet vorderen. Hij kan enkel, zoals de schuldenaar en de derde beslagene, vorderen dat de voorwerpen aan een sekwester worden toevertrouwd of de gelden in de Consignatiekas of in handen van een sekwester worden gestort. Enkel de schuldenaar kan het kantonnement vorderen. Zolang dit, op ver-zoek van de schuldenaar, niet is toegestaan, blijven de geconsigneerde goederen of gelden het pand van al zijn schuldeisers.

80. Art. 1406 G.W. neemt, met enkele vormwijzigin-gen, de woorden van artikel 554 bis over.

C. CAENEPEEL,
Referendaris bij de
Rechtbank van Koophandel
te Antwerpen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 november 1964.

Voorzitter : M. Louveaux.
Verslaggever : M. Perrichon.
Advocaat-generaal : M. Mahaux.
Advocaten : Mrs. Van Rijn en Simont.

Pensioenen. — Rust- en overlevingspensioenen. — Wet van 2 augustus 1955. — Toepasselijk op de vóór 1 januari 1955 toegekende pensioenen.

Uit de opzet van de wet van 2 augustus 1955, houdende perekwatie van de rust- en overlevingspensioenen, blijkt dat de bepaling van art. 37 van de genoemde wet, volgens hetwelk deze gevolgen heeft op 1 januari 1955, niet zo moet worden verstaan dat de wet enkel van toepassing is op de pensioenen die op deze datum

zijn beginnen te lopen. Met deze bepaling wordt bedoeld ten aanzien van de pensioenen van vóór 1 januari 1955 de gevolgen van de wet te beperken tot de berekening van de pensioenuitkeringen vanaf deze datum.

N.M.B.S. t/ Lens.

Gelet op het bestreden arrest, op 18 januari 1963, gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1135, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 21, 22, 23, paragraaf 1, 27, 28 en 37 van de wet van 2 augustus 1955, houdende perekwatie der rust- en overlevingspensioenen,

doordat, om te beslissen dat het bedrag van de grondslag voor het rustpensioen dat eiseres aan ver-weerder sinds 1 januari 1954 verschuldigd was, op 63.008 frank per jaar moest worden gehandhaafd en

niet worden verminderd tot 57.017 frank overeenkomstig hoofdstuk II, van de wet van 2 augustus 1955, zoals eiseres van mening was, het bestreden arrest, na als regel te hebben gesteld dat de bedienden en aangestelden van openbare diensten, evenals de titularissen van openbare ambten, een verkregen burgerlijk recht hebben op de pensioenregeling bepaald door het op de dag van de pensioenering geldende statuut, erop wijst dat artikel 55 van hoofdstuk XVI van het statuut van het personeel van eiseres, luidens hetwelk « elke wijziging in de pensioenregeling zowel op de lopende als op de toekomstige pensioenen van toepassing is », in werking was op de dag waarop verweerder gepensioneerd werd en dus invloed kon uitoefenen op zijn recht op pensioen », maar beslist dat eiseres aan dit artikel niet het recht ontleent om het aan verweerder toegekende pensioen in zijn nadeel te wijzigen met toepassing van hoofdstuk III van de wet van 2 augustus 1955, op grond dat, aangezien deze wet volgens artikel 37 terugwerkt tot 1 januari 1955, « de strengere regels die zij voorschrijft voor de berekening van de koloniale diensten, geen invloed mogen uitoefenen op vroeger verkregen pensioenen en inzonderheid, door tussenkomst van de artikelen 9, paragraaf 2, en 15 (lees 55) van het statuut, op het op 1 januari 1954 verkregen pensioen van de gedaagde in hoger beroep (hier verweerder) ».

terwijl enerzijds de wet van 2 augustus 1955 van toepassing is op alle op 1 januari 1955 lopende pensioenen, zowel op die van vóór deze datum als op de latere, maar met betrekking tot de eerstbedoelde haar gevolgen beperkt tot de vanaf 1 januari 1955 te verlenen pensioenbedragen, en anderzijds, aangezien artikel 55 van hoofdstuk XVI van het statuut van het personeel van eiseres in werking was op de dag van verweerders pensionering en diensgevolge zowel in zijn voordeel als in zijn nadeel invloed had op zijn recht op pensioen vanaf de dag waarop hij gepensioneerd werd bij de berekening van verweerders' diensttijden, in strijd met wat de rechter in hoger beroep heeft beslist, rekening moest worden gehouden met de strengere regels welke voor de berekening van de koloniale diensten bepaald waren bij artikel 23 van de wet van 2 augustus 1955 en op de ambtenaren van de nationale maatschappij, overgekomen uit het vroegere bestuur van de staatsspoorwegen van de Staat, statutair toepasselijk waren gemaakt bij artikel 9, lid 2 en volgende, van hoofdstuk XVI van het statuut van het personeel van eiseres; waaruit volgt dat het arrest, dat uitgaat van een verkeerde toepassing van artikel 37 van de wet van 2 augustus 1955, deze wetsbepaling heeft geschonden (schending van artikel 37 en, voor zoveel als nodig, van de artikelen 1, 21, 22, 23, paragraaf 1, 27 en 28 van de wet van 2 augustus 1955) en dat, het arrest dat berust op een verkeerde uitlegging van de artikelen 9 en 55 van het voornoemde statuut, de bewijskracht van deze reglementsbepalingen heeft miskend (schending van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek) en in elk geval hun verbindende kracht (schending van de artikelen 1134 en 1135 van het Burgerlijk Wetboek) :

Overwegende dat uit het arrest volgt dat, wanneer verweerder, op dit tijdstip in dienst van de eisende maatschappij, op 1 januari 1954 gepensioneerd is geworden, eiseres bij de berekening van het aan deze verschuldigde pensioenbedrag de door hem in de kolonie gedane dienst gerekend heeft, met toepassing van artikel 9 hoofdstuk XVI van het statuut van het personeel, op het dubbele van zijn werkelijke duur overeenkomstig artikel 2 van de wet van 12 maart 1923 en artikel 2 van de wet van 18 mei 1929;

Overwegende dat het arrest beslist dat de bepalingen betreffende de berekening van koloniale diensten voor het berekenen van het moederlands pensioen en vervat in hoofdstuk III van de wet van 2 augustus 1955, door eiseres niet konden worden ingeroepen om met ingang van 1 januari 1955 verweerders' rustpensioen te verminderen door vanaf deze datum alleen de werkelijke duur van de genoemde diensten te laten gelden;

Overwegende dat ter rechtvaardiging van deze beslissing het arrest enerzijds stelt dat, « tenzij de wet anders beslist de bedienden en aangestelden van de openbare diensten, evenals de titularissen van openbare ambten, een verkregen burgerlijk recht hebben op de pensioenregeling bepaald door het op de dag van de pensioenering gesloten statuut »;

Dat het arrest daaruit afleidt dat, hoewel de bepaling van artikel 55, hoofdstuk XVI van het statuut van het personeel van eiseres, opgenomen in het voornoemde hoofdstuk op 5 december 1959 en luidende dat « elke wijziging in de pensioenregeling zowel op de lopende als op de toekomstige pensioenen van toepassing is » invloed kon uitoefenen op verweerders recht op pensioen, eiseres evenwel aan deze bepaling niet het recht ontleende, om dit pensioen in zijn nadeel te wijzigen door in toepassing te brengen de bij de wet van 2 augustus 1955 gestelde regels betreffende de berekening van de koloniale diensten;

Dat het arrest anderzijds stelt dat deze wet luidens artikel 37 enkel terugwerkt tot 1 januari 1955;

Dat het daaruit afleidt dat de strengere regels die zij voorschrijft ten aanzien van de berekening van de koloniale diensten, geen invloed konden hebben op het pensioen dat verweerder vanaf 1 januari 1954 had verkregen;

Overwegende enerzijds dat de toepassing van artikel 55 van het statuut van het personeel van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, volgens hetwelk « elke » wijziging in de pensioenregeling van toepassing is « zowel op de lopende als op de toekomstige pensioenen », op een personeelslid waarvan het recht op pensioen eerst ontstaan is na de inwerkingtreding van het genoemde artikel, geen miskenning inhoudt van de regel dat een ambtenaar van een openbare dienst of van een dienst van openbaar belang recht heeft, zodra zijn recht op pensioen ontstaan is, op de voordelen die de alsdan geldende pensioenregeling hem bij zijn opruststelling toekent;

Dat in dat geval de genoemde voordelen vanaf het ontstaan van het recht op pensioen de voordelige of nadelige kansen omvatten die volgen uit de eventuele wijzigingen van de regeling van de in dit artikel 55 bedoelde pensioenen en het pensioenbedrag zowel kunnen verminderen als verhogen;

Overwegende anderzijds dat uit de opzet van de wet van 2 augustus 1955, houdende perekwatie van de rust- en overlevingspensioenen, blijkt dat de bepaling van artikel 37 van de genoemde wet, volgens hetwelk deze gevolgen heeft op 1 januari 1955, niet zo moet worden verstaan dat de wet enkel van toepassing is op de pensioenen die op deze datum zijn beginnen te lopen; dat met deze bepaling bedoeld wordt ten aanzien van de pensioenen van vóór 1 januari 1955, de gevolgen van de wet te beperken tot de berekening van de pensioenuitkeringen vanaf deze datum;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen :

Vernietigt het bestreden arrest;
Beveelt dat van dit arrest melding zal worden ge-

maakt op de kant van de vernietigde beslissing;
 Veroordeelt verweerder in de kosten;
 Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 20 november 1964.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Verslaggever : M. Wauters.

Advocaat-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Advocaten : Mrs. Van Leynseele en De Bruyn.

Overeenkomst. — Opzegbare overeenkomst. — Opzegging. — Ontbinding van de overeenkomst door de rechter wegens foutieve uitvoering.

Inzake een overeenkomst, waarvan de uitvoering zich in de tijd voortzet, waarin bedongen is dat elke partij door het geven van een opzegging er een einde kan aan maken en die door een partij is opgezegd, kan de rechter, vaststellend dat deze partij bij de uitvoering van de overeenkomst één van de haar opgelegde verbintenissen niet heeft nagekomen, wettelijk, desgevraagd, de ontbinding van de overeenkomst ten laste van die partij met schadevergoeding voor de wederpartij uitspreken.

Ferd. Schmetz t/ De Smet.

Gelet op het bestreden arrest, op 29 juni 1962 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1134 en, voor zoveel als nodig 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest, hoewel het erkent dat verweerder bij tussen partijen op 18 januari 1954 gesloten contract, aangesteld werd als vrije alleenverteenwoordiger van eiseres voor de verkoop van haar naalden in België voor één jaar, met stilzwijgende verlenging van de overeenkomst onder voorbehoud van een opzeggingstermijn van drie maanden vóór de jaarlijkse verlooptermijn en aanneemt dat, in de aldus voorziene voorwaarde, eiseres dit contract op 24 september 1958 heeft opgezegd, deze opzegging nochtans als foutief aanziet en, bij bevestiging van het vonnis, eiseres veroordeelt de schade te herstellen welke verweerder erdoor geleden heeft, om de redenen dat deze laatste, die aan al zijn verplichtingen had voldaan door gedurende vier jaren de verkoop van de naalden aanzienlijk uit te breiden, nadat hij aan eiseres alle nodige inlichtingen had verstrekt betreffende de aldus uitgebreide cliënteel, op de dag van de opzegging nog een aanzienlijke stock koopwaar in zijn bezit had, stock die hij moeilijk kon verzilveren, en dat eiseres slechts de bedoeling heeft gehad, door bemiddeling van verweerder, de Belgische markt te veroveren om daarna verweerder door hare Duitse agenten te vervangen, zodat de aangehaalde redenen omschreven in de brief van opzegging slechts als voorwendzels voorkomen en een daad van loutere moedwil uitmaken, terwijl, door aldus te beslissen, het arrest, onder voorwendsel van billijkheid, de bindende kracht heeft miskend van de clausule die aan eiseres het zeer duidelijke en bepaalde recht verleende, behalve de ingeroepen redenen, een einde te stellen aan het contract mits naleving van de voorziene opzeggingstermijn, en terwijl een toepassing te kwader trouw van de besproken clausule ondenkbaar was, vermits eiseres zich ertoe heeft

beperkt in de voorziene voorwaarden gebruik te maken van een welbepaald recht (schending van artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek) en aldus geen fout heeft kunnen begaan waarvoor zij aansprakelijk zou kunnen gesteld worden (schending van dit artikel en van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek);

Overwegende dat het arrest vaststelt dat verweerder op 18 januari 1954 als vrije alleenverteenwoordiger van eiseres werd aangesteld voor de verkoop van haar naalden in België, voor de duur van één jaar, met stilzwijgende verlenging van de overeenkomst, onder voorbehoud van een opzeggingstermijn van drie maanden vóór de jaarlijkse verlooptermijn, en dat deze overeenkomst door eiseres op 24 september 1958 tegen 26 januari 1959 werd opgezegd;

Overwegende dat verweerder, naar aanleiding van de door eiseres ingestelde vordering strekkende tot betaling van geleverde koopwaren, een tegeneis instelde strekkende tot ontbinding ten laste van eiseres van de overeenkomst van 18 januari 1954 mits betaling van schadevergoeding; dat het arrest beslist « dat de eerste rechter met reden de tegeneis heeft ingewilligd »;

Overwegende dat het er op wijst, onder meer, dat uit de bestanddelen van de zaak duidelijk blijkt dat appellante (thans eiseres) enkel de bedoeling heeft nagestreefd door bemiddeling van geïntimeerde (thans verweerder) de Belgische markt te veroveren en hem door een van haar Duitse agenten te vervangen; dat de bedoeling van appellante nog meer tot uiting komt waar vaststaat, aan de hand van de referentie van 25 mei 1959 aan het ministerie van Middenstand bezorgd, met betrekking tot de genaamde Lennartz, dat deze reeds sedert drie jaren in België op de markt werkzaam was, in strijd met de bepalingen van de tussen partijen gesloten overeenkomst van alleenverkoop »;

Dat het aldus vaststelt dat eiseres één van de haar door de overeenkomst opgelegde verbintenissen niet heeft nagekomen;

Overwegende dat de rechter, op grond van deze constatering wettelijk de ontbinding van de overeenkomst ten laste van eiseres met schadevergoeding voor verweerder kon uitspreken;

Overwegende dat het middel, dat het arrest critiseert om de ontbinding van de overeenkomst op de opzegging door eiseres gesteund te hebben, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

NOOT : Bovenstaand arrest maakt een toepassing van de algemene regel van art. 1184 B.W. betreffende de wederkerige overeenkomsten op een speciaal geval : de overeenkomst werd van jaar tot jaar stilzwijgend verlengd, maar er was bedongen dat de verlenging kon worden verhinderd door het geven van een opzegging. Bricmont & Gysels, Le contrat de concession de vente exclusive, p. 41-42, vragen zich af of zulke overeenkomst, als ze betrekking heeft op een uitsluitend recht van verkoop, onder de toepassing van de wet van 27 juli 1961 valt. In onderhavig geval, daterend van vóór die wet, kon de vraag niet ter sprake komen. Een door de auteurs geciteerd vonnis van de Rechtbank van Koophandel van Amiens, 8 april 1960, zegt dat het beding, al biedt het door zijn brutaliteit een voor de concessiehouder niet te onderschatten risico, als wet van de partijen geldt. Het bestreden arrest van Brussel had de opzegging als foutief aangezien. De hierop uitge-

bracht kritiek wordt door het Hof van Cassatie voorbijgegaan, daar de ontbinding van het contract gerechtvaardigd was door de foutieve uitvoering ervan door de eiser tot cassatie. Al komt de brutaliteit van het opzeggingsbeding in zulk geval bijzonder goed tot uiting (vermoedelijk daarom heeft het Hof van Brussel gesproken van foutieve opzegging), toch zijn er gevallen waarin de concessiehouder het bewijs van de fout van zijn medecontractant niet kan leveren. Als hij zich dus niet op het gemeen recht kan beroepen, blijft nog de vraag of hij ten minste de bescherming van de wet van 27 juli 1961 kan genieten.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 8 januari 1965.

Voorzitter : M. Somerhausen.

Raadsheren : MM. De Bock en Remion.

Substituut-auditeur-generaal : M. Duchatelet.

Ziekte- en invaliditeitsverzekering. — Onwraakbare dwaling. — Soevereine beoordeling.

De commissie van beroep inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering heeft de feitelijke toedracht van de zaak getoetst en de artikelen 65 en 145 van het K.B. van 22 september 1955 niet geschonden waar zij oordeelde dat de verzekerde zich voor de betwiste prestatie tot een niet erkend orthopedist heeft gewend.

Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit / Gerard.

Arrest nr. 10.954.

Gezien het op 8 oktober 1963 ingediende verzoekschrift, waarbij het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit de nietigverklaring vordert van de op 22 augustus 1963 door de Commissie van beroep inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering genomen beslissing;

Gezien het verslag van de hr Duchatelet, substituut-auditeur-generaal bij de Raad van State;

Gelet op het bevel van 25 september 1964 dat de neerlegging van het verslag en van het dossier ter griffie gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op het bevel van 18 november 1964, waarvan aan partijen de 21e en de 23e van dezelfde maand kennis is gegeven en waarbij de zaak op de terechtzitting van 18 december 1964 werd vastgesteld;

Gehoord het verslag van de Hr voorzitter Somerhausen;

Gehoord het gelijkluidend advies van de Hr substituut Duchatelet;

Gelet op artikel 25 van de wet van 23 december 1964 houdende instelling van een Raad van State;

Overwegende dat de tegenpartij haar verzekeringsinstelling de 18e december 1958 op voorschrift van de adviserende geneesheer van die instelling om een nieuw paar orthopedische schoenen heeft verzocht; dat zij die schoenen heeft besteld bij de «Cordonnerie Louis Nicolet & Fils», rue d'Hastedon, te Namen, die vroeger door verzoeker was erkend, en dat zij op de prijs daarvan duizend frank terugbetaald kreeg; dat bij een later onderzoek is bevonden, dat schoenmaker Louis Nicolet niet had gevraagd om erkenning overeenkomstig het organiek koninklijk besluit van 22 september 1955 op

de ziekte- en invaliditeitsverzekering; dat de tegenpartij werd verzocht de ten onrechte uitgekeerde som aan haar verzekeringsinstelling terug te betalen; dat zij op 5 september 1959 klacht heeft ingediend, onder aanvoering dat zij destijds niet wist, dat er te Namen twee orthopedisten met dezelfde naam waren, de ene wél, de andere niet méér erkend; dat de Klachtencommissie te Namen de klacht op 15 oktober 1959 gegrond heeft verklaard, omdat de reclamant zich in een geval van overmacht had bevonden; dat de algemene beheerder van het Rijksfonds voor ziekte- en invaliditeitsverzekering op 30 oktober 1959 in hoger beroep is gekomen, onder aanvoering dat artikel 65 van het organiek koninklijk besluit van 22 september 1955 was geschonden; dat de Commissie van beroep het beroep ontvankelijk doch ongegrond heeft verklaard en beslist heeft, dat het Henri Gerard materieel onmogelijk was te weten dat de erkenning van orthopedist Nicolet, rue d'Hastedon, te Namen, niet was vernieuwd;

Overwegende dat verzoeker zich beroept op verkeerde toepassing van de artikelen 65 en 145 van het koninklijk besluit van 22 september 1955; dat hij aanvoert, dat het de tegenpartij niet materieel onmogelijk was te weten dat de leverancier van het prothesetoestel niet door het Rijksfonds was erkend, aangezien de verzekeringsgerechtigde, luidens artikel 65 van het organiek koninklijk besluit van 22 september 1955, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 14 juli 1956, de helpers van de verzekering, zoals daar zijn de orthopedisten, vrijelijk kiest op voorwaarde dat zij door het Rijksfonds zijn erkend, en aangezien de verzekerden op de plaatselijke, de gewestelijke of de landelijke zetel van hun verzekeringsinstelling inzage kunnen nemen van de lijst der erkende helpers en, luidens artikel 145 van meergenoemd koninklijk besluit, op die zetel evenzo de wetten en besluiten betreffende de sociale zekerheid en de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, alsook het algemeen reglement van het Rijksfonds en de van dit laatste of van hun verzekeringsinstelling uitgaande verklarende omzendbrieven, kunnen raadplegen;

Overwegende dat de bestreden beslissing als volgt is gemotiveerd :

«... dat hier weliswaar niet van overmacht kan worden gesproken maar dat het begrip materiële onmogelijkheid toch in aanmerking moet worden genomen;

» dat Gerard zich zo nauwkeurig heeft laten inlichten » als menselijkerwijs mogelijk was;

» dat hij zich bij de firma Nicolet, rue d'Hastedon, te Namen, geregeld voorzag;

» dat de verzekerde de wijkafegevaardegde van het » ziekenfonds als de vertegenwoordiger van dat fonds » ziet en moet aannemen, dat deze op de hoogte is van » de reglementering en van de lijst van hen die gemachtigd zijn in dit verband op te treden;

» dat er dus materiële onmogelijkheid was, als men » let op de dagelijkse werkelijkheid, op de graad van » ontwikkeling van de betrokkene, zijn levensomstandigheden, omgeving, enz., kortom, als men die onmogelijkheid, zoals voor overmacht wordt gedaan, «in concreto», niet «in abstracto» beoordeelt;

» dat het hier dus materieel onmogelijk was, te weten » dat genoemde orthopedist niet meer erkend was »;

dat de Commissie van beroep, waar zij aldus heeft geoordeeld dat de tegenpartij zich voor de betwiste prestatie, uit een onwraakbare dwaling, tot een niet erkend orthopedist heeft gewend, de feitelijke toedracht van de zaak soeverein heeft getoetst en de in het middel genoemde bepalingen niet heeft geschonden;

Overwegende dat de kosten ten laste moeten worden gebracht van het Rijksinstituut voor ziekte- en invalidi-

teitsverzekering, dat het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit is opgevolgd,

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

Artikel 2. — De kosten, bepaald op 750 frank, komen ten laste van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e kamer. — 9 maart 1965.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Le Fevere de Ten Hove
en Moerenhout.

Subst. Procureur-generaal : M. Vandermeersch.

Advokaten : Mrs. Top, loco Pilate, en Westerlinck.

1. Faillissement. — Verzuim van het verslag van de rechter-commissaris ter terechtzitting (art. 463 F.W.). — Ambtshalve nietigheid van het uitgesproken vonnis.
2. Rechtspleging. — Nietigheid van het vonnis a quo. — Devolutie van het geschil ten gronde aan de rechter in hoger beroep.
3. Wet 3 januari 1958. — Bevoorrecht karakter van de schuldvorderingen van werklieden en leveranciers. — Werken door een ondergeschikt bestuur in aanbesteding gegeven, doch gesubsidieerd door de Staat. — Voorwerp en draagwijdte van het voorrecht.

1. Het uitbrengen door de rechter-commissaris ter terechtzitting vóór de pleidooien van het door art. 463 faillissementswet voorgeschreven verslag in een geschil dat uit het faillissement is gesproken en er innig mede verband houdt, is een noodzakelijke rechtsvorm en mitsdien van openbare orde. Het verzuim hiervan heeft de nietigheid van het vonnis ten gevolge. Deze nietigheid dient van ambtswege uitgesproken te worden.
2. Heeft de eerste rechter ten gronde en binnen de de perken van zijn volstreckte bevoegdheid definitief recht gesproken, zodat er niets meer te oordelen bleef, dan is in geval van nietigheid van het vonnis de grond van het geschil aan de rechter in hoger beroep gedevalueerd.
3. Noch de tekst van de wet van 3 januari 1958 noch de voorbereidende werkzaamheden houden iets in dat de minste aanduiding verschaft dat de wetgever van 1958 het inzicht zou gehad hebben iets af te doen van het voordien algemeen aanvaard bevoorrecht karakter van de schuldvorderingen van werklieden en leveranciers.

Werken door een ondergeschikt bestuur in aanbesteding gegeven, doch gesubsidieerd door de Staat, dienen beschouwd te worden als uitgevoerd « voor rekening van de Staat » zoals bepaald in art. 1 van de Wet van 3 januari 1958.

Alsdan slaat het privilege op de subsidies, ook wanneer deze reeds aan het ondergeschikt bestuur uitgekeerd werden.

Vermits art. 1 van de Wet van 3 januari 1958 geen onderscheid maakt tussen uitkeringen enerzijds voor de betaling der uitgevoerde werken, en anderzijds voor de betaling van schadevergoedingen aan de aannemers wegens onrechtmatige stopzetting der werken,

kan het voorrecht ook slaan op de eventueel aan de failliete boedel toekomende schadevergoeding indien deze ten dele met subsidies van de Staat zal betaald worden.

S.V. Metalunion t/ Mrs. R. Westerlinck en
R. Verwilghen q.q.

Gezien de stukken, o.m. de uitgifte van het bestreden vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde zetelend in handelszaken op 22 februari 1964;

Overwegende dat het beroep en het incidenteel beroep regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Nietigheid van het aangevochten vonnis :

Overwegende dat het onderwerpelijk geschil uit het faillissement gesproken is en ermede innig verband houdt;

Overwegende dat uit bovengemelde uitgifte niet blijkt dat de rechter-commissaris ter terechtzitting vóór de pleidooien het door artikel 463 van de wet op de faillissementen voorgeschreven verslag uitgebracht heeft;

Overwegende dat dit voorschrift een noodzakelijke rechtsvorm beoogt en mitsdien van openbare orde is; dat het verzuim daarvan de nietigheid van het vonnis meesleept (De Perre, Manuel du curateur de faillite 3e druk nr. 39, blz. 19; Frédéricq, Principes de Droit Commercial Belge D. III nr. 1352, bez. 225; R.P. D.B. V° Faillite et Banqueroute, nrs. 594 en 1625; Cass. 6.3.1890, Pas. 1890-1-104);

dat deze nietigheid van ambtswege dient uitgesproken te worden;

Overwegende nochtans dat de eerste rechter ten gronde en in de perken van zijn volstreckte bevoegdheid definitief recht gesproken heeft over het onderhavig geschil zodat er niets meer te oordelen bleef;

dat dienvolgens de grond van het geschil aan het Hof gedevalueerd werd (R.P.D.B. V° Appel nr. 311; A.P.R., Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel nrs. 529 en volg.; Cass. 21.1.1886, Pas. 1886-1-53);

Ontvankelijkheid van de eis :

Overwegende dat appellante wier ingediende schuldvordering groot 909.868 fr. wegens geleverde en onbetaalde koopwaren aanvaard en op het gewoon passief van het faillissement van de P.V.B.A. « Ondernemingen C. Van de Wiele » ingeschreven werd, bij exploit dd. 20.9.1963 geïntimeerden qq. gedagvaard heeft om deze schuldvordering in het bevoorrechte passief van dit faillissement te horen opnemen ten belope van 60 % of 545.921 fr. mits betaling door haar van de kosten waartoe de verificatie en de aanvaarding van hoger gezegde bevoorrechte schuldvordering aanleiding zouden geven;

Overwegende dat geïntimeerden qq. die de onontvankelijkheid van de eis ingeroepen hadden om reden dat appellante, door haar schuldvordering eenvoudig in het gewoon passief van het faillissement in te dienen, haar eventueel voorrecht had verzaakt thans in hoger beroep de mening van de eerste rechter bijtreden volgens dewelke, nu de verzakingen nooit mogen verondersteld maar slechts door duidelijke en ondubbelzinnige handelingen moeten bewezen worden, appellante alle aanspraak op dit voorrecht niet verloren heeft (Frédéricq, Droit Commercial D. VII nr. 239, blz. 389);

dat zij derhalve in hun eerste besluiten uitdrukkelijk verklaren niet meer aan te dringen op dit door hen opgeworpen verweermiddel;

Overwegende dat de oplossing van het onderhavig geschil dus enkel afhangt van het enig punt te weten of kwestieuze schuldvordering al dan niet een bevoorrecht karakter heeft;

Ten gronde :

Overwegende dat de wet van 3.1.1958, die de oude decreten van 26 Pluviose en 28 Ventose jaar II alsook de Keizerlijke decreten van 13 juni en 12 december 1806 afschaft, nieuwe beschikkingen invoert die weinig van de vroeger in voege zijnde wetgeving afwijken;

dat inderdaad deze wet, na in haar artikel 1 te hebben bepaald «dat de particuliere schuldeisers van de aannemers en personen aan wie voor rekening van de Staat verrichte of te verrichten werken of uitgevoerde of uit te voeren leveringen voor rekening van het Ministerie van Landsverdediging voor de dienst der gewapende machten gegund werden, geen beslag onder deren of verzet mogen doen op fondsen gedeponneerd in de kassen der rekenplichtigen van de Staat om aan gezegde aannemers of personen uitgekeerd te worden» in haar artikel 2 uitdrukkelijk beschikt dat de schuldvorderingen voortkomende van de lonen en wedden der arbeiders te werk gesteld door gezegde aannemers en de sommen verschuldigd voor levering van materialen en andere voorwerpen dienstig tot de uitvoering der verrichte of te verrichten werken voor rekening van de Staat of leveringen gedaan voor rekening van de Landsverdediging niet in de bepalingen van artikel 1 begrepen zijn;

dat artikel 5 der zelfde wet bovendien voorschrijft «dat de sommen welke aan de aannemers verschuldigd blijven na de oplevering der werken of de leveringen evenwel door hun particuliere schuldeisers in beslag kunnen genomen worden nadat de bij artikelen 2 en 3 bedoelde schulden vereffend zijn»;

Overwegende dat uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 3.1.1958 duidelijk blijkt dat deze wet, evenals het decreet van 26 Pluviose jaar II, tot doel had bij te dragen tot de goede uitvoering van de werken voor rekening van de Staat en o.m. te verhinderen dat de niet betaalde werklieden en leveranciers de uitvoering van werken van openbaar nut zouden belemmeren (Parl. Besch. Kamer zitt. 1954-55 wetsontwerp 1871 - Memorie van Toelichting blz. 1 en 3. Parl. Besch. loc.cit. Advies Raad van State blz. 4 en 5; zie ook Verslag van de Kamercommissie zitt. 1954-55 nr. 187/2, blz. 2);

Overwegende dat door de eensgezinde rechtsleer en rechtspraak steeds werd aanvaard dat krachtens de voorzegde decreten de schuldvorderingen van lonen van werklieden in dienst van aannemers die werken uitvoerden voor rekening van de Staat, alsmede de schuldvorderingen voor leveringen van materialen aan deze aannemers voor de uitvoering der gezegde werken bevoorrecht waren (Cass. 3.11.1881, Pas. 1, 392; Laurent XXX, nr. 156; Baudry Lacantinerie, Dr. Civ. Des Hypothèques I, nrs. 723 en volg.; De Page VI, nrs. 775 en volg. in het bijzonder nr. 778; Fredericq VII, nr. 394, R.P.D.B., Ve Devis et marchés, nr. 111);

Overwegende dat noch de tekst van de wet van 3 januari 1958 noch de voorbereidende werkzaamheden iets inhouden dat de minste aanwijzing verschaft dat de wetgever van 1958 het inzicht zou gehad hebben iets af te doen aan het voordien algemeen aanvaard bevoorrecht karakter van de gezegde schuldvorderingen van werklieden en leveranciers; dat integendeel de vergelij-

king van artikel 4 van het decreet van 26 Pluviose jaar II met artikel 5 van de wet van 3 januari 1958 ten duidelijkste aanwijst dat de bedoelde schuldvorderingen van werklieden en leveranciers geprivilegieerd blijven, vermits de andere schuldeisers slechts na voorafgaandelijke vereffening van de schuldvorderingen van de werklieden en de leveranciers beslag kunnen leggen op de sommen aan de aannemer toekomend;

Overwegende dat wanneer het, zoals in casu, gaat om werken door een ondergeschikt bestuur in aanbesteding gegeven doch gesubsidieerd door de Staat, de werken dienen beschouwd te worden als uitgevoerd «voor rekening van de Staat», zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 3 januari 1958, althans in de maat waarin de werken door de Staat gefinancierd worden, weze in casu tot beloop van 60 %;

dat immers de tussenkomst van de Staat het bewijs levert dat de uitvoering der werken het louter gemeentelijk of provinciaal terrein overschrijdt en dat er op het nationaal plan belang aan gehecht wordt; dat de werken in de maat waarin ze gesubsidieerd worden door de ondergeschikte besturen in opdracht van de Staat uitbesteed worden; dat bijgevolg het litigieus privilege op deze subsidies slaat ook wanneer ze reeds aan het ondergeschikt bestuur uitgekeerd werden;

Overwegende echter dat, vermits het afwijkt van het gemeen recht, een voorrecht op beperkende wijze dient te worden toegepast; dat hieruit volgt dat appellante het voorrecht alleen kan invoeren in zover leveringen aan de aannemer gediend hebben voor de uitvoering der bedoelde werken aan de Zwemkom van de Peerstraat (zie art. 2 van de wet van 3.1.1958, het gaat om een voorrecht op de sommen verschuldigd wegens de leveringen van de tot de uitvoering der werken dienende materialen en andere voorwerpen);

Overwegende dat geïntimeerden qq. betwisten dat appellante aan de gefaillierde voor 909.868 fr. materiaal zou geleverd hebben hetwelk aan de bedoelde zwemkom zou gebruikt geweest zijn; dat het gepast voorkomt vooraleer over deze betwisting uit te spreken een deskundige aan te stellen belast met de opdracht zoals hieronder bepaald;

Overwegend dat geïntimeerden qq. verder voorhouden dat het voorrecht in ieder geval niet zou kunnen slaan op de som die de failliete boedel eventueel zou tegoedkomen ten gevolge van het proces door de curatoren tegen de Stad Gent ingespannen strekkend tot het bekomen van schadevergoeding wegens tekortkomingen van de Stad aan haar verbintenissen in verband met de kwestieuze aanneming; dat deze opwerping gegrond ware in de veronderstelling dat de eventuele schadevergoeding door de Stad Gent zonder tussenkomst van de Staat zou worden betaald; dat het niet hetzelfde zou zijn indien de eventuele schadevergoeding ten dele met fondsen van de Staat wordt betaald; dat immers in artikel 1 van de wet van 3.1.1958 sprake is van «fondsen gedeponneerd in de kassen van de rekenplichtigen van de Staat om aan gezegde aannemers of personen uitgekeerd te worden» geen onderscheid gemaakt wordt tussen de uitkeringen enerzijds voor de betaling der uitgevoerde werken en anderzijds voor de betaling van schadevergoedingen aan de aannemers wegens onrechtmatige stopzetting der werken; dat echter eerst na de definitieve uitspraak in de zaak ingeleid door de curatoren tegen de Stad Gent en nadat zal gekend worden of de eventuele aan de failliete boedel toekomende vergoeding al dan niet ten dele met subsidies van de Staat zal betaald worden, zal kunnen uitgemaakt worden of de kwestieuze betwisting enig voorwerp heeft;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord ter openbare terechtzitting substitueet Proc. Generaal Vandermeersch in zijn meestendeels eensluidend advies;

Ontvangt het hoofd- en het incidenteel beroep;

Doet het aangevochten vonnis teniet wegens gebrek aan vorm;

Verklaart de eis ontvankelijk;

Vooraleer ten gronde uit te spreken;

Stelt aan als deskundige, ten ware de partijen binnen de 15 dagen na de uitspraak van dit arrest één of drie andere met onderling goedvinden aanstellen, de heer Maurice Liem, Coupure 175, te Gent, met opdracht :

mits inachtneming van art. 315 en volg. van het Wetb. van Burgerlijke Rechtsvordering, na alle nodige inlichtingen te hebben ingewonnen, tot een grondig onderzoek van de boekhouding van appellante en van de gefailleerde vennootschap te zijn overgegaan en alle door de partijen overgelegde bescheiden te hebben onderzocht, in een omstandig en met redenen omkleed verslag neer te leggen ter griffie van het Hof, onder de eed vast te stellen en te bepalen het bedrag van de leveringen die appellante aan de gefailleerde voor de aan de Zwembadinrichtingen van de Peerstraat uitgevoerde werken heeft gedaan;

Verwijst de zaak naar de algemene rol;

Reserveert de uitspraak over de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kortgeding. — 26 oktober 1962.

Voorzitter : M. Wuyts.

Referendaris : M. Beckers.

Advocaten : Mrs. Basyn loco Heilporn en Speyer.

Kantonnement. — Niet mogelijk onder de vorm van een door een bank te geven garantie.

Uit de tekst van art. 553 en 554 Rv. volgt dat het kantonnement enkel mogelijk is door storting van gerede gelden in de Deposito- en Consignatiekas of in handen van een sekwester. De schuldenaar kan derhalve geen kantonnement doen onder vorm van een door een bank te geven garantie.

Paris-Tricot t/ Aquastar

Aangezien de eis strekt tot : — te horen zeggen dat akte verleend wordt aan aanlegster dat zij kantonnement voorstelt onder de vorm van een borgstelling van de Naamloze Vennootschap « Société Belge de Banque », waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te Brussel, 61, Louizalaan, gelijkvormig de artikelen 553, 554, 554 bis en 635 bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging; dat bijgevolg de procedure van executoriale uitvoering van het vonnis op tegenspraak uitgesproken door de negende kamer van de Rechtbank van Koophandel zetelende te Antwerpen, in datum van 18 mei 1962, moet worden geschorst; — verbod te horen opleggen aan Meester Jean Degeyter, gerechtsdeurwaarder met standplaats te St.-Pieters-Jette-bij-Brussel, 178-180 Steenweg op Wommel, om over te gaan tot de openbare aangekondigde gerechtelijke verkoping op de openbare markt der Stad Brussel, er gelegen Graanmarkt, op 19 oktober 1962, om tien uur des voormiddags, en dit op verzoek van verweerster en ten laste van aanlegster, ingevolge haar proces-verbaal

van executoriale inbeslagneming in dato 4 oktober 1962; Aangezien de eis van kantonnement, zoals voorgesteld, niet ontvankelijk is;

Aangezien het inderdaad niet opgaat voor de schuldenaar in geval van kantonnement een bankgarantie te geven of dat kantonnement te doen onder de vorm van een borgstelling door een bank te geven : dat een kantonnement enkel en alleen kan gedaan worden met gerede gelden te storten op de consignatiekas of in handen van een daartoe aangewezen sekwester;

Aangezien het recht is dat art. 553 bepaalt dat de storting als betaling geldt : het kantonnement behelst een betaling aan de schuldeiser die beslag heeft gelegd : door de bewaargeving van de gelden, hetzij in de consignatiekas, hetzij in handen van een sekwester, wordt niet een pand gegeven maar wordt wel een betaling gedaan en geldt de storting als betaling van de oorzaken van het beslag;

Aangezien het kantonnement beoogt enerzijds de herleiding van het beslag tot wat nodig is om de betaling der schuld te waarborgen en anderzijds de bevrijding van de schuldenaar door de bijzondere bestemming gegeven aan de gekantonnerde speciën of goederen;

Aangezien ten andere art. 553 drie gevallen voorziet namelijk de storting der gelden op de consignatiekas, of de storting van aangeslagen gelden of de storting van de opbrengst van de verkoop der aangeslagen goederen;

Aangezien ten andere art. 554 bis eveneens beoogt de storting met gerede gelden of te vervallen gelden waarvan de storting dient gedaan te worden : dat anderzijds indien het goederen betreft, deze dienen verkocht te worden en de opbrengst ervan, hetzij de som geld de prijs vertegenwoordigend, dient gestort te worden;

Aangezien bijgevolg het niet mogelijk is buiten de door art. 553, 554 en 554 bis gebruikte termen te gaan en de rechter gehouden is zich aan de letterlijke zin der gebruikte termen te houden : het kantonnement kan enkel en alleen bestaan in de storting van een som gerede speciën geldende als betaling van de oorzaken van het beslag.

Om deze redenen :

Melding makend dat de beschikkingen van artikel 2 van de Wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden;

Verklaren de eis van kantonnement zoals gedaan niet ontvankelijk;

Wijzen aanlegster er van af en leggen de kosten ten hare laste;

Verlenen akte aan aanlegster van haar voorbehoud van alle andere mogelijke rechten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kortgeding. — 16 februari 1965.

Voorzitter : M. Goris.

Referendaris : M. Beckers.

Advocaten : Mrs. Destexhe en Speyer.

1. Kantonnement. — Termijn. — Zolang het beslag duurt.

2. Kantonnement. — Kantonnement impliciet uitgesloten door de feitenrechter. — Soevereine appreciatie over de gepastheid van het kantonnement.

1. Mits de vormen van art. 635 bis Rv. nageleefd worden, is een vordering tot kantonnement ontvankelijk, zolang de aangeslagen goederen niet zijn verkocht. Art. 553 Rv. bepaalt dat de schuldenaar zich dient te voorzien in de door art. 635 bis voorgeschreven vorm,

maar zegt niet dat de procedure onderworpen is aan de termijn van art. 635 bis.

2. Aan de schuldenaar, die in hoger beroep is van een vonnis dat hem tot betaling van een erkende schuld heeft veroordeeld, al heeft hij een wedereis ingesteld, waarmede hij schuldvergelijking beoogt, doch waarover in eerste aanleg nog geen uitspraak is gedaan, kan het voordeel van het kantonnement niet worden verleend, daar blijkt dat het door hem ingestelde hoger beroep niet ontvankelijk is en het kantonnement impliciet werd uitgesloten door het vonnis dat hem veroordeelt. In werkelijkheid is zijn vraag een verdragingsmiddel en volgens de rechtspraak dient het profijt van het kantonnement te worden geweigerd, als de aanvraag tot kantonnement dilatoir voorkomt. De rechter, die kennis neemt van de aanvraag tot kantonnement, oordeelt ten andere soeverein over de gepastheid van die maatregel.

Fourneau t/ Belgomazout.

Gezien het bevelschrift verleend door de Heer Voorzitter dezer Rechtbank op 10 februari 1965 waarbij toelating wordt verleend aan raadsman van aanlegger, krachtens art. 36 al. 2 van de Wet van 15 juni 1935, om in de Franse taal te pleiten;

Aangezien de eis strekt de verweerster zich te horen zeggen voor recht dat de door haar aangeslagen roerende goederen door tussenkomst van de Heer Louis Charlier, gerechtsdeurwaarder met standplaats te Luik, in datum van 19 januari 1965, zal bevrijd worden van alle uitgevoerde inbeslagnemingen door de verweerster en niet zal kunnen verkocht worden in datum van donderdag 18 februari 1965 of op alle andere data mits betaling door aanlegger aan de Kas van Bewaring en Consignatie van Antwerpen of van Luik der som van 326.156 fr. of van alle andere sommen die het aan de Heer Voorzitter der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen zal behagen te bepalen, de plaats aanduidende; tevens verweerster zich te horen zeggen dat de som die zal gestort worden in de Kas van Bewaring en Consignatie aangeduid door de Heer Voorzitter, speciaal zal bestemd worden tot de uitdoving der uitgesproken veroordelingen ten laste van aanlegger door de 6^e Kamer der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen op 28 oktober 1964 onder voorwaarde dat de rechten van deze laatste later erkend worden door het Hof van Beroep te Brussel en onder voorbehoud van alle algemeen hoegenaamde rechten en zonder enige nadelige erkenning vanwege de aanlegger;

Aangezien de eis tot kantonnement ingediend door aanlegger ontvankelijk, doch ongegrond is;

I. Ontvankelijkheid.

Aangezien verweerster de niet ontvankelijkheid van de vordering in kantonnement opwerpt beweerende dat ingevolge art. 635 bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging de schuldenaar zich binnen de vijftien dagen van de datum van het beslag dient te wenden tot de Voorzitter, zetelend in Kortgeding, om de vraag tot kantonnement voor te brengen;

Aangezien ingevolge rechtsleer en rechtspraak de termijn van 15 dagen niet voorzien is voor het kantonnement, de schuldenaar niet verplicht is te dagvaarden binnen de vijftien dagen van de betekening van het beslag;

Aangezien inderdaad art. 553 bepaalt dat men zich moet voorzien in de bij art. 635 bis voorziene vorm, doch niet spreekt over voorwaarden of termijnen (zie Van Lennep, Kortgeding, blz. 307, Pand, Belge V^o Urgence, nr. 182 bis; zie bevelschrift Voorzitter der

Rechtbank van Koophandel van Antwerpen, 28.12.1961, inzake De Wandel tegen Van Oorschot & Wijckmans, niet gepubliceerd);

Aangezien artikels 553 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging inhouden dat mits naleving van de door art. 635 bis voorziene vorm een vordering in kantonnement steeds ontvankelijk is van het ogenblik dat de verkoping niet is doorgegaan;

Aangezien inderdaad art. 553 bepaalt dat de schuldenaar zich zal voorzien in de vorm bepaald door artikel 635 bis Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging en niet in de vormen of termijnen voorzien door dit artikel, hetgeen de normale uitdrukking zou geweest zijn van de wil van de Wetgever indien deze het inzicht had de procedure van kantonnement te onderwerpen aan de termijn bepaald door art. 635 bis, Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging;

Aangezien men zich trouwens afvraagt waarom en om welke reden men de schuldenaar zou verplichten het kantonnement aan te vragen in een bepaalde termijn, temeer dat het verhaal toegekend door art. 554 bis aan de schuldeiser die de vervolgingen inspant en aan de derde beslagene niet kan onderworpen worden aan een termijn die begint te tellen vanaf de datum van de betekening van de akte aan de schuldenaars: zulks zou tegenstrijdig zijn aan de logica en aan de gebruikelijke regelen inzake aanwending van termijnen;

Aangezien er geen enkele geldende reden bestaat om te denken dat de Wetgever een ander regime zou voorzien hebben voor de vordering ingesteld ingevolge art. 553 en 554 dan voor deze die uitgeoefend wordt in toepassing van art. 554 bis;

Aangezien ten andere de toelichting aan de Koning aanduidt dat zolang het uitvoerend beslag niet geldig verklaard werd noch opgeheven, de beslagene het kantonnement kan doen, hetgeen op zichzelf insluit dat zulks een mogelijkheid is die onverenigbaar is met het bestaan van enig termijn;

Aangezien bijgevolg de eis ontvankelijk is;

II. Gegrondheid.

Aangezien de eis ongegrond is en wel om de eenvoudige reden aanlegger de van hem gevorderde bedragen erkent schuldig te zijn;

Aangezien inderdaad in de verzetakte van 15 september 1964 de huidige aanlegger enkel en alleen betwist de schuldvordering betreffende de intresten en de vergoeding van 20 %, doch geen enkele betwisting opwerpt tegenover de andere schuldvordering: dat in de besluiten genomen door huidige aanlegger in zijn verzet tegen het vonnis bij verstek van 24 juni 1964 hij uitdrukkelijk vermeldt niet te betwisten aan verweerster de betaling verschuldigd te zijn van de meeste der facturen aangegeven bovenaan de dagvaarding onder voorbehoud nochtans van enkele betwistingen en opmerkingen die door het vonnis van 28 oktober 1964 allen afgewezen werden met uitzondering voor wat betreft de som van 4.770 fr. gaande over geleverd materiaal en de som van 15.282 fr., dewelke twee betwistingen voor verder onderzoek naar de Algemene Rol verzonden werden;

Aangezien bijgevolg het vonnis van 28 oktober 1964, op tegenspraak geveld, aanlegger veroordeeld heeft te betalen aan verweerster een bedrag van 272.740 fr., vermeerderd met de verwijlntresten en contractuele intresten aan 6 % 's jaars op de som van 267.081 fr. vanaf 31 mei 1964 tot op 16 juni 1964 en de gerechtelijke intresten sedertdien en tevens tot de som van 53.416 fr., ten titel van schadevergoeding spruitend uit de toepassing van het verhogingsbeding vermeerderd met de gerechtelijke intresten vanaf 16 juni 1964;

Aangezien huidige aanlegger beroep heeft aangetekend tegen het tegensprekelijk vonnis geveld op 28 oktober 1964 doch een beroep niet uitlegbaar is tegen schuldvorderingen die erkend zijn en niet betwist werden (zie Burg. Rechtb. Gent 1.8.1958, R.W. 1956-1957, blz. 1221);

Aangezien aanlegger een tegeneis heeft ingediend ter gelegenheid van zijn verzet tegen het vonnis bij verstek gewezen op 24 juni 1964, tegeneis gesteund op zijn bewering dat huidige verweerster hem nog commissielonen zou verschuldigd zijn;

Aangezien het vonnis op tegenspraak geveld op 28 oktober 1964 desaanvaande slechts een preparatoir vonnis is en voor geen beroep vatbaar: dat inderdaad dit vonnis enkel aanmerkt dat huidige aanlegger ter gelegenheid van het verzet tegen het vonnis bij verstek van 24 juni 1964 een tegeneis instelt in betaling van beweerde commissielonen, doch tevens vaststelt dat aanlegger in gebreke blijft enig bewijs van de gegrondheid van deze tegeneis voor te brengen en het onderzoek van deze tegeneis verzendt naar de Algemene Rol voor verdere behandeling;

Aangezien trouwens deze tegeneis en betwisting betreffende het door aanlegger beweerde recht op commissielonen vastgesteld is voor de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, 7^e Kamer op 26 februari 1965 om er gepleit te worden;

Aangezien bijgevolg het tegensprekelijk vonnis van 28 oktober 1964 louter preparatoir is en geen enkele beslissing of geen enkel standpunt aangenomen heeft nopens de gegrondheid en zelfs de ontvankelijkheid van de tegeneis ingediend door aanlegger ter gelegenheid van zijn verzet tegen het vonnis bij verstek van 24 juni 1964: dat het tegensprekelijk vonnis van 28 oktober 1964 zich ertoe beperkt heeft de zaak naar de Algemene Rol te zenden;

Aangezien het wettelijk niet kan voorgehouden worden dat een kantonement mogelijk is omwille van een beroep dat hoogstens een tegeneis betreft, vermits de hoofdeis niet betwist is, en anderzijds de tegeneis in eerste aanleg dient gepleit te worden;

Aangezien ten andere door het vonnis van 28 oktober 1964 het kantonement impliciet uitgesloten werd gezien inderdaad door dit vonnis duidelijk gezegd werd dat eerst en vooral de effen, vaststaande en opeisbare schuldvordering van de aanlegger moet voldaan worden en pas nadien de ontvankelijkheid en/of de gegrondheid van de tegeneis zullen beoordeeld worden;

Aangezien bijgevolg de voorwaarden om te kantoneren niet verenigd zijn gezien inderdaad deze voorwaarden een ontvankelijk beroep veronderstellen tegen de in eerste aanleg uitgesproken veroordeling en terzake het ingestelde beroep de door het vonnis van 28 oktober 1964 uitgesproken veroordelingen niet kan betreffen, gezien zij erkend werden schuldig te zijn, doch gebeurlijk enkel een nog in eerste aanleg hangende tegeneis;

Aangezien in werkelijkheid hetgeen huidige aanlegger nastreeft is een schuldvergelijking tot stand te kunnen brengen doch niet zich te kunnen vrijwaren tegen de gevolgen van de uitvoering van een vonnis dat eventueel in beroep zou hervormd worden;

Aangezien de vordering in kantonement ingediend door aanlegger in werkelijkheid voorkomt als een verdragingsmiddel en volgens rechtspraak het profijt van het kantonement dient geweigerd te worden wanneer het voorkomt dat het verhaal van de veroordeelde partij louter dilatoir is en een verdragingsmanoeuvre is om de onvermijdelijke uitvoering van de uitgesproken en niet betwiste veroordelingen tegen te werken

(zie arrest Hof van beroep Brussel, 21.6.1957, Pas. 1957, II, blz. 181);

Aangezien ten andere de Rechter die over de aanvraag tot kantonement heeft te kennen sovereign de gepastheid van deze maatregel overweegt en beoordeelt (zie Burgerlijke Rechtbank Brussel 13.4.1950, Pas. 1950, I, blz. 46);

Om deze redenen:

Melding makend dat de beschikkingen van art. 2 van de wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden;

Verklaren de eis ontvankelijk doch ongegrond;

Wijzen aanlegger af van zijn aanvraag tot kantonement en veroordelen aanlegger tot de kosten des geding.

NOOT: Zie, in tegengestelde zin, wat het tweede punt betreft, Hof Brussel, 30 maart 1962, R.W. 1961-62, 1905 met de noot Frederic Steghers.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

13 januari 1965.

Voorzitter: M. Frère.

Rechters: M.M. Moers en Toppet.

Advocaat: Mr. Vanstreels.

Verkeer. — Dronkenschap aan het stuur. — Bloedproef. — Afwezigheid van ongeval. — Recht tot weigering. — Geen verplichting van politie belanghebbende te verwittigen.

Bloedafneming tot vaststelling van het «1,5 delict» of van dronkenschap aan het stuur ingeval geen ongeval plaats had, mag worden gedaan met instemming van de verdachte. Geen enkele wettekst legt in zulk geval de verbalisanten de verplichting op hun verzoek om toestemming tot het nemen van een bloedstaal toe te lichten met uitleg over de toepasselijke wetgeving; zij moeten de verdachte er niet op wijzen dat hij de bloedproef mag weigeren, noch moeten zij hem ambtshalve voor een zekere keuze stellen.

O.M. t/ C. M.

Overwegende dat dit beroep tijdig en in de vereiste vorm werd aangetekend en derhalve ontvankelijk is.

Overwegende dat de eerste rechter, om de oordeelkundige redenen van het bestreden vonnis, welke de rechtbank tot de hare maakt en hier voor herhaald worden gehouden, juist en billijk heeft geoordeeld voor wat betreft de plichtigheidsverklaring aan de betichtingen A en C en de ontzetting gedurende drie maanden.

Overwegende dat de eerste rechter nochtans ten onrechte beklagde vrijspraak voor het feit B en de kosten der bloedafneming en analyse ten laste van de Staat legde.

Overwegende dat, zo terzake een bloedstaal werd genomen alhoewel er geen ongeval was gebeurd, nochtans niet mag uit het oog verloren worden dat beklagde daartoe toestemming had gegeven, wat niet wordt betwist.

Overwegende dat iedereen verondersteld moet worden de draagwijdte en tevens de grenzen van zijn wettelijke verplichtingen te kennen en dat in casu

geen enkele wettekst de verbalisanten de verplichting oplegde hun verzoek om toestemming tot het nemen van een bloedstaal te omringen met een bepaalde uitleg omtrent de toe te passen wetgeving, dat de rijkswachters derhalve niet verplicht waren beklagde er op te wijzen dat hij de bloedproef mocht weigeren of hem ambtshalve een zekere keuze voor te stellen.

Overwegende dat het «1,5 delikt» zelfstandig bezeugd wordt door de bepaling van het 1e lid van artikel 2-3 der wet van 1-8-1899, gewijzigd door art. 3 der wet van 15 april 1958, bepaling die van toepassing is zodra is uitgemaakt dat iemand met 1,5 gr. alkool, in het bloed aan het sturen is geweest, ongeacht de wijze waarop de bloedproef werd genomen, hetzij met instemming van de verdachte (bij afwezigheid van verkeersongeval), hetzij op bevel van de overheid bij een verkeersongeval (Fr. Top. de Alkoholmisdrijven aan het stuur en de weigering van bloedproef, in R.W. 61-62 kol. 683).

Overwegende dat dienvolgens terzake uit het gebruikmaken van een gegeven, alhoewel niet wettelijk opgelegde, toestemming tot het nemen van een bloedproef, geenszins mag worden afgeleid dat de rechten der verdediging werden geschonden;

Overwegende dat van zulke schending in casu des te minder sprake kan zijn waar in feite de dronkenschap aan het stuur genoegzaam bewezen is door de vaststelling van de rijkswacht nopens de uitwendige kentekens en door de bekentenis van de beklagde zelf en waar hij toepassing van art. 65 Strafwetboek wegens eendaadse samenloop de inbreuken op art. 2,3 1d 1 en art. 2-4 der wet van 1-8-1899 alleen de zwaarste straf, nl. deze voor dronkenschap aan het stuur, moet uitgesproken worden.

Overwegende dat in deze omstandigheden de kosten der bloedafneming en analyse moeten gedragen worden door beklagde.

Overwegende dat het eveneens gepast voorkomt de straf in overeenstemming te brengen met de zwaarte der feiten, onder meer de zware staat van dronkenschap en de gevaarlijke rijwijze van beklagde.

Gezien de hiernavolgende artikelen door de heer Voorzitter ter zitting aangeduid:

Wetboek van rechtspleging in strafzaken art. 194, 172 tot 176, 202 tot 207 en 209 tot 211.

Wet 5 maart 1952 art. 1, Wetboek van strafrecht art. 40-65 K.B. 8 april 1954 art. 7,2. Wet 1-8-1899 art. 2, 2-3, en 2,4. Wet 15-4-58 en K.B. 30-4-63.

Wet 15 juni 1935 art. 11, 12, 14, 23, 24, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 41.

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep, uitspraak doende op tegenspraak.

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis enkel voor wat betreft de plichtigheidsverklaring aan de feiten A en C en de ontzetting gedurende drie maanden.

Hervormende voor het overige:

Verklaart beklagde tevens plichtig aan het feit B.

Veroordeelt hem voor de feiten A en B samen tot vijftien dagen gevangenisstraf en een boete van tweehonderd fr. gebracht op 4.000 fr. of veertig dagen vervangende gevangenisstraf.

Veroordeelt hem voor feit C tot een boete van twintig fr. gebracht op 400 fr. of drie dagen vervangende gevangenisstraf.

Verwijst hem tevens tot de kosten der publieke vordering zo in eerste aanleg als in beroep, en met inbegrip der kosten der bloedafneming en analyse.

NOOT: Vorenstaand vonnis hervormt het vonnis van de Politierechtbank van Maaseik, 10 november 1964, R.W. 1964-65, 889.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

19 juni 1964.

Vrederechter: Mr. Fr. Vranken.

Advokaten: Mrs. Demal en Maris.

Brandverzekering. — Bewijs van de overeenkomst. — Verzekering slechts aangegaan volgens verzekerde onder voorwaarde. — Inlasblad alleen getekend door verzekerde. — Onvoldoende bewijs in geval van betwisting.

De brandpolis, die niet namens de verzekeringsmaatschappij getekend is, die ten onrechte vermeldt dat ze in dubbel is opgesteld en waarvan alleen een inlasblad door de verzekerde getekend is, kan niet als bewijs worden ingeroepen tegen deze laatste, wanneer hij beweert slechts het inzicht te hebben gehad een huis in opbouw tegen brand te laten verzekeren op voorwaarde dat hem een lening zou worden bezorgd om de bouwkosten te betalen en wanneer hij opwerpt dat wegens niet-ervulling van de voorwaarde er geen verbintenis tot stand is gekomen.

Het inlasblad dat enkel en alleen door de verzekerde getekend is kan niet als een origineel worden beschouwd en is niet voldoende om het bestaan van de brandverzekering zonder de bovengenoemde voorwaarde te bewijzen.

Als begin van bewijs door geschrift is het zonder enig nut, indien de eiseres niet aanbiedt het bewijs aan te vullen, indien er geen gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens zijn om aan te nemen dat de verzekerde zich zonder voorwaarde heeft willen verbinden en indien integendeel uit zekere vermeldingen van het inlasblad blijkt, dat zijn beweringen niet van alle grond zijn ontbloot.

N.V. De Vaderlandse t./ Bosmans.

Gehoord de partijen in hun middelen en gezegden;

Overwegende dat ten verzoeken van de beide partijen de zaak herhaaldelijk is uitgesteld geworden, daar inmiddels door de verweerder een klacht op het parket van de Heer Procureur des Konings te Hasselt is gedaan geworden tegen een akte van de eiseres, die als bemiddelaar tussen haar en de verweerder is opgetreden;

dat volgens verklaring van de partijen deze klacht evenwel geen gevolg heeft gehad;

dat de eiseres derhalve de veroordeling vraagt van de verweerder om haar te betalen als premie van een brandverzekering vervallen op 11 juni 1963 een som van 1.025 fr. met de intresten en de kosten;

Overwegende dat de verweerder ten stelligste de gegrondheid van de eis ontkent;

dat hij beweert slechts het inzicht te hebben gehad zijn in opbouw zijnde huis bij de eiseres tegen brand te laten verzekeren op voorwaarde dat hem een lening zou worden bezorgd om de kosten van de nieuwbouw te betalen;

dat hij daarenboven beweert dat een persoon genaamd Camps, hem formuleren heeft doen tekenen om de lening te bekomen en tegelijkertijd ook deze

betreffende de daarmee gepaard gaande brandverzekering, deze laatste onder het voorwendsel dat de maatschappij vooraleer de lening toe te staan eiste, dat het in opbouw zijnde gebouw onmiddellijk tegen brand zou verzekerd worden om alle risico's weg te nemen;

dat nadien echter de lening niet is toegestaan geworden en de verweerder dienvolgens opwerpt dat hij niet ertoe kan gehouden zijn de premie van de brandpolis te betalen die slechts als bijzaak of als bijkomstigheid van de lening bedoeld was;

dat hij daarenboven doet gelden, en dit niet ten onrechte indien zijn beweringen waar zijn, dat hij slechts een voorwaardelijke toestemming heeft gegeven en dat vermits de voorwaarde niet vervuld is er geen verbintenis tot stand is gekomen;

Overwegende dat ten aanzien van de ontkennende houding door de verweerder aangenomen, de eiseres verplicht is in haar hoedanigheid van aanlegster de gegrondheid van haar eis te bewijzen;

Overwegende dat zij als bewijsmiddel alleen overlegt een brandpolis voor handelshuizen en beroepen, waarvan alleen het inlasblad door Bosmans getekend is en waarop vermeld is: «opgemaakt in dubbel te Antwerpen, de 14 december 1961»;

Overwegende dat dit stuk evenwel niet het bewijs levert dat er tussen de beide partijen een onvoorwaardelijke brandverzekering is gesloten geworden;

dat het stuk inderdaad niet door de gevolmachtigde van de verzekeringsmaatschappij getekend is en derhalve ook ten onrechte vermeldt dat het in dubbel te Antwerpen de 14 december 1961 is opgemaakt;

dat om bewijskracht tegen de verweerder te bezitten het door de beide partijen moest getekend zijn, daar een verzekeringskontraat een wederkerige overeenkomst is en daar luidens art. 1325 B.W., de onderhandse akten, die wederkerige overeenkomsten bevatten, slechts geldig zijn voor zover zij opgemaakt zijn in zoveel originelen als er partijen zijn die een onderscheiden belang hebben;

dat het inlasblad, waarvan boven sprake, dat door de verweerder alleen getekend is, niet als een origineel kan worden beschouwd, vermits hiertoe is vereist dat het getekend weze door de twee partijen;

dat het inlasblad bijgevolg niet voldoende is om het bestaan van de verzekering zonder de voorwaarde die er volgens de verweerder aan verbonden was te bewijzen (De Page, Traité, III, nr. 803);

Overwegende dat de door eiseres overgelegde polis ten hoogste kan worden beschouwd als een begin van bewijs door geschrift;

dat de eiseres echter niet heeft aangeboden dit bewijs aan te vullen;

dat er ook geen gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens aanwezig zijn waaruit men zou kunnen afleiden dat de verweerder zich zonder enige voorwaarde heeft willen verbinden;

dat integendeel uit zekere vermeldingen van het inlasblad van de polis blijkt dat de beweringen van de verweerder niet van alle grond ontbloeit zijn, vermits daarin sprake is van een verzekering met de abnormale duur van twintig jaar en zes maanden en vermits enerzijds als voorwerp van de verzekering wordt genoemd een gebouw dienend tot woonst en winkel van kruidenierswaren te Koersel, Rechtstraat, z.n., terwijl anderzijds wordt verklaard dat het gebouw nog in opbouw is en dat de maatschappij erin toestemt het vanaf 11 december 1961 tot 11 juni 1962 kosteloos te waarborgen;

Overwegende dat de verweerder heeft aangeboden de door hem vooruitgezette feiten door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

dat zijn aanbod overbodig is;

Om deze redenen:

Beslissend op tegenspraak;

Verklaren de eis niet gegrond, wijzen hem af en veroordelen de eiseres tot de kosten van het rechtsgeding.

EUROPEES RECHT

Twee arresten van het Hof van Justitie: niet-ontvankelijkheid van het ingestelde beroep betreffende de vaststelling van referentieprijzen voor citrusvruchten en de cif-prijs voor serghom.

I. Bij een op 1 april 1965 gewezen arrest heeft het Hof van Justitie het door de h. Sgarlata en negen andere producenten van de citrusvruchten in Sicilië tegen de Commissie van de E.E.G. ingesteld beroep tot nietigverklaring als zijnde niet-ontvankelijk verworpen, en de verzoekers in de kosten van het geding veroordeeld (zaak 40/64).

Dit beroep strekte tot nietigverklaring van de verordeningen 65, 66 en 74/64 van de Commissie, houdende vaststelling van de referentieprijzen voor citroenen, mandarijnen/clementines en zoete sinaasappelen voor het jaar 1964/1965. De voornaamste stelling van de verzoekers was dat de vastgestelde prijzen te laag waren.

Dit beroep werd ingesteld krachtens het bepaalde in artikel 173, tweede alinea van het Verdrag, op grond waarvan iedere natuurlijke of rechtspersoon beroep kan instellen tegen een niet tot hem gerichte beschikking, mits deze hem rechtstreeks en individueel raakt.

Voor de ontvankelijkheid van hun beroep diende derhalve te worden aangetoond dat de bestreden maatregelen in werkelijkheid geen verordeningen doch beschikkingen waren, en dat zij de verzoekers rechtstreeks en individueel raakten.

De Commissie wierp de exceptie van niet-ontvankelijkheid op en verzocht aan het Hof bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen, daartoe aanvoerend dat de bestreden maatregelen het karakter van een verordening hebben, en in ieder geval de verzoekers niet individueel raken.

Het Hof heeft het niet noodzakelijk geacht het karakter van de bestreden maatregelen te onderzoeken en heeft doorslaggevend geacht de omstandigheid dat de betrokken verordeningen een algemene strekking hadden en dus de verzoekers niet individueel raakten.

Het Hof is in de lijn gebleven van zijn vroegere jurisprudentie in de zaken 23/63 en 1/64 waarin werd gezegd dat «zij, die niet zijn de adressaten ener beschikking slechts zouden kunnen stellen dat zij individueel worden geraakt, indien deze beschikking hen betreft uit hoofde van zekere bijzondere hoedanigheden of van een feitelijke situatie, welke hen ten opzichte van ieder ander karakteriseert en hen derhalve individualiseert op soortgelijke wijze als de adressaat».

Het Hof sloot zich aan bij de door de Commissie aangevoerde argumentering en was van mening dat de vaststelling van referentieprijzen gericht is tot een welomschreven groep onderdanen van de Gemeenschap, in casu tot de grote categorie importeurs van citrusvruchten. Zulks sluit uit dat iemand die tot deze categorie behoort kan stellen, individueel te zijn geraakt.

II. Bij een op 1 april 1965 gewezen arrest heeft het

Hof van Justitie het door de Duitse vennootschap Getreide-Import Gesellschaft tegen de Commissie van de E.E.G. ingesteld beroep tot nietigverklaring als zijnde niet-ontvankelijk verworpen, en de verzoekster in de kosten van het geding veroordeeld.

Verzoekster heeft een beroep ingesteld tot nietigverklaring van de beschikking van de Commissie van 25 juni, houdende vaststelling van de cif-prijs voor sorgho voor 26 juni 1964, de dag waarop verzoekster een invoercertificaat had verzocht voor 1.000 ton sorgho van herkomst uit de Verenigde Staten. Subsidiair heeft zij eveneens de vroegere beschikkingen van de Commissie betreffende de cif-prijs van sorgho, vastgesteld voor 24 en 25 juni 1964, bestreden.

Ook dit beroep werd krachtens artikel 173, tweede alinea, van het Verdrag ingesteld.

Het Hof heeft, in navolging van zijn vroegere jurisprudentie, doorslaggevende betekenis gehecht aan de omstandigheid dat verzoekster niet geacht kon worden individueel door de bestreden beschikking te zijn geraakt. Verzoekster stelde hiertoe dat zulks om twee redenen wél het geval was, namelijk:

1. Omdat volgens de Duitse administratieve terminologie de door de Commissie genomen maatregel een «Allgemeinverfügung» zou zijn, d.w.z. een collectieve beschikking of een bundeling van individuele beschikkingen, en

2. Omdat verzoekster, overeenkomstig de jurisprudentie van het Hof, door specifieke kenmerken van de kring van alle overige personen kon worden onderscheiden, doordat zij een verzoek om een invoervergunning had ingediend.

Te dien aanzien heeft het Hof de door de Commissie voorgedragen argumentering overgenomen, inzoverre de Commissie stelde dat bij verzoekster een individueel belang ontbrak tengevolge van het feit, dat de betrokken beschikking de importeurs slechts betrof in hun hoedanigheid van leden van een categorie van abstract bepaalde personen, en niet wegens bepaalde aan hen inherente hoedanigheden of wegens bijzondere omstandigheden die hen van andere importeurs onderscheidde.

BOEKBESPREKING

Dr. Jur. Henri Wibault. — L'évolution de la notion du revenu imposable en droit fiscal belge, Brussel, Etabl. E. Bruylant, 1965, 175 blz.

De werken over belastingrecht zijn veelal niets anders dan eenvoudige — hoewel meestal uiterst nuttige — commentaren op de geldende teksten met loutere uiteenzettingen van de rechtspraak.

Uitzondering daarop maken enkele werken, dank zij welke een algemeen inzicht en een ruimer perspectief kan worden bereikt, zoals bijv. het in 1952 verschenen en zeer verdienstelijke boek door Prof. Dr. E. Bours, «La notion du revenu taxable en matière d'impôts directs» (Ed. J. Duculot, Gembloux), als ook het hierboven vermelde, pas van de pers gekomen, boek van de hand van Dr. Jur. H. Wibault.

Deze jonge auteur heeft, niettegenstaande de voortdurende wetswijzigingen en de soms zonderlinge uitleggingen door de rechtspraak, de betreffende continuïteit van ons belastingrecht willen aantonen, inzonderheid wat het begrip «inkomen» betreft.

Dat zulks overtalrijke en tijdrovende opzoekingen vergt, hoeft geen betoog.

Ook heeft de auteur zijn opzet beperkt en handelt

hij alleen over de zg. «bedrijfsinkomsten» (ruim opgevat) en over de «diverse inkomsten», zodat «roerende» en «onroerende» inkomsten onbesproken blijven, wat ongetwijfeld jammer is (ten minste voor de «roerende» inkomsten) en ten gevolge heeft dat de inhoud van het boek niet algeheel aan de titel beantwoordt. Anderdeels is het vraagstuk van de bedrijfslasten en -uitgaven, die afgetrokken worden om het netto-inkomen te bepalen, eveneens opzettelijk niet behandeld.

Bovengenoemde — opzettelijke — beperkingen doen echter geen afbreuk aan de verdiensten van de auteur voor zijn voortreffelijke uiteenzetting over de inkomsten waaraan hij wél aandacht heeft geschonken. De gelegenheid tot die uiteenzetting — resultaat van onafhankelijke opzoekingen — was de bij de wet van 20 november 1962 ingevoerde «fiscale hervorming». Inderdaad leek het nuttig te onderzoeken of die hervorming er inzake inkomsten andere opvattingen op nahoudt, dan wel of ze eenvoudig die inkomsten op een andere wijze indeelt.

Dienaangaande besluit de auteur dat de continuïteit niet te loochenen valt, daar de «breuk» met het verleden uiterst beperkt blijkt.

Anderdeels kan uit de uiteengezette evolutie van het begrip «inkomen» worden afgeleid, dat het belastingrecht steeds meer en meer «eigen» opvattingen huldigt en dat dit recht, zo het van het gemeen recht steeds in aanzienlijker mate afwijkt, aan zekerheid inboet wat het aan autonomie wint.

Opgemerkt wordt, dat het nieuwe boek twee grote onderdelen bevat, waarin de evolutie van het belastbaar inkomen, respectievelijk voor de handels-, nijverheids- en landbouwbedrijven en voor de bezoldigingen, de batens en de winstgevende verrichtingen wordt toegelicht.

Het boek van Dr. Jur. H. Wibault, dank zij de manier waarop het werd opgevat en uitgewerkt, is niet alleen nuttig voor de practicus wegens de overvloedig verstrekte verwijzingen en preciseringen, doch eveneens voor diegenen die de beginselen van ons inkomstenbelastingrecht pogen te ontdekken en die door deze wetenschappelijke prestatie ongetwijfeld ernstig worden geholpen. De auteur heeft derhalve een zeer interessante prestatie geleverd en verdient oprecht te worden gefeliciteerd.

Prof. Dr. F. Ameryckx

MEDEDELINGEN

Internationaal Colloquium over de Probatie

Ofschoon ons land gedurende ongeveer 15 jaar ervaring heeft opgedaan met een stelsel van pretoriaanse probatie, dat uiteindelijk geleid heeft tot de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, bleek het evenwel nuttig de stem te horen van experts uit landen die dit systeem reeds veel langer kennen, nl. de Verenigde Staten van Amerika en Engeland.

Met dit doel werd van 6 tot 8 mei ll. een internationaal colloquium over de probatie in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika ingericht door het «Institut des Hautes Etudes de Belgique» en door het Ministerie van Justitie. Hiertoe werd door het Provinciaal Bestuur van Brabant de zittingszaal van de provinciale Raad ter beschikking gesteld, derwijze dat door de simultane vertaling, ver-

zorgd door studenten van de tolkenschool te Brussel, de debatten met de meeste vrucht konden gevolgd worden.

In aanwezigheid van talrijke magistraten, ambtenaren van het Ministerie van Justitie, en probatieassistenten, werd het colloquium geopend door de h. P. Vermeylen, Minister van Justitie die in zijn openingstoespraak enkele beschouwingen wijdde aan het nut van de probatiemaatregel in zekere gevallen en aan de taak die nu voor de rechter is weggelegd in het raam van de wet van 29 juni 1964. Het waren overwegingen die stof tot nadenken gaven.

Vervolgens werd in een uitstekende en overzichtelijke uiteenzetting door de h. Lovell Bixby, consultant on probation van New Jersey, de historie, de argumenten ten gunste, de voorwaarden, de organisatie der diensten van de probatie, alsook de kwalificatie en de opleiding van de probatieassistenten in de Verenigde Staten geschetst.

De volgende dag bracht Mevr. W. Cavenagh, Vrede-rechter en lector aan de Universiteit van Birmingham de zienswijze van een magistraat op de probatie voor volwassenen in Engeland.

Het is precies in de streek van Birmingham dat in de eerste jaren van de 19e eeuw de magistraten de baanbrekers waren bij de uitgebreide aanwending van dit stelsel. De huidige bepalingen waarbij een gerecht mag besluiten een delinkwent te onderwerpen aan een probatiemaatregel in plaats van hem te veroordelen, zijn vervat in de «Criminal Justice Act» van 1948. In deze wet wordt de probatiemaatregel omschreven als «de maatregel die van hem vereist dat hij zich onder toezicht stelt van een probatieassistent en dit voor een bij deze maatregel welbepaalde termijn zonder dat deze minder dan 1 jaar noch meer dan 3 jaar mag bedragen». Het gerecht dient, bij zijn beslissing over de opportuniteit van een probatiemaatregel of van de veroordeling van de delinkwent, rekening te houden met de aard der omstandigheden van het delict en de aard van de delinkwent.

Na de houding van enkele categorieën delinkwenten te hebben nagegaan en de interessante en soms moeilijke opdracht van de probatieassistenten te hebben beschreven, komt Mevr. Cavenagh tot het besluit dat de probatie een uiting is van de religieuze en humanistische tradities van onze maatschappij, aan dewelke ook de delinkwenten moeten aangepast worden.

De derde dag werd nauwkeuriger de taak van de probatieambtenaar omschreven door de h. S. Farmer, eerste probation officer te Londen.

De vraag werd onderzocht in welke gevallen de probatie kan worden toegepast, hoe de maatschappelijke enquête de selectie bewerkt van de gevallen die voor probatie in aanmerking komen, welk werk van de probatieambtenaar gevergd wordt ten aanzien van het individuele geval, alsook hoe de opleiding van de probatieambtenaren plaatsvindt.

De spreker onderstreepte tot slot van zijn betoog dat het wezenlijke van het probatiewerk de invloed is die uitgaat van een man of vrouw ten goede van een ander persoon. De taak van de probatieambtenaar is derhalve ook psychologisch zeer belangrijk.

Alle uiteenzettingen werden in de loop van de dag steeds gevolgd door een algemene discussie, die bijna steeds een praktisch karakter had en druk werd gevolgd. Deze vaststelling toont voldoende het nut aan die deze geslaagde bijeenkomst heeft gekenmerkt.

W. Lambrechts.

BALIELEVEN

Internationale Unie der Advokaten

Congres te Arnhem

De Voorzitter van de Internationale Unie der Advokaten, Mr. J. H. De Brauw, heeft aan de verschillende groeperingen aangesloten bij de Internationale Unie de hieronderstaande omzendbrief toegezonden.

* * *

Waarde Confrater,

Ik heb de eer U te verzoeken uw kostbare medewerking te willen verlenen aan de Internationale Unie der Advokaten door de bekendmaking van de tegenwoordige voorbereidende aankondiging van het Congres der Internationale Unie der Advokaten, dat, op uitnodiging van de Nederlandse Orde, zal plaatshebben van maandag 13 september tot en met vrijdag 17 september 1965 te Arnhem (Nederland).

Ik zou er prijs op stellen wanneer U, van nu af, aan uw leden deze data zou willen bekend maken opdat diegenen die aan het congres zouden wensen deel te nemen deze data zouden kunnen vrij houden.

De inrichters van het Congres hebben de bedoeling in de loop van de maand juni meer nauwkeurige gegevens over dit congres mee te delen en de toetredingsformulieren toe te zenden, doch wij houden er aan van nu af de grote lijnen te doen kennen van het voorlopig programma, dat reeds werd gepubliceerd in het Bulletin van de Internationale Unie der Advokaten, in de maand december 1964.

Maandag 13 september :

's Namiddags om 3 uur, Openingszitting. Ontvangst door Zijne Excellentie de Minister van Justitie.

Dinsdag 14 september :

Werkvergaderingen der commissiën. 's Avonds : hal-
letvertoning in de schouwburg te Nijmegen.

Woensdag 15 september :

's Morgens : werkvergaderingen der commissiën.
's Namiddags : uitstap naar het kasteel van Middachten, gevolgd door een receptie aangeboden door de heer Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland.

Donderdag 16 september :

's Morgens : werkvergadering der verslaggevers. 's Namiddags : sluitingsvergadering, gevolgd door een receptie aangeboden door het gemeentebestuur van Arnhem.
's Avonds : sluitingsbanket.

Vrijdag 17 september :

Uitstap met bezoek aan de stad Zutphen, met ontvangst door het gemeentebestuur van Zutphen en koud buffet.

Bezoek aan het Museum Kröller-Müller.

Een speciaal programma voor de dames werd voorzien.

* * *

De onderwerpen die tijdens het Congres zullen behandeld worden zijn de volgende :

A) 1. « De middelen van verhaal waarover partikulieren en ondernemingen beschikken tegen de niet-reglementaire handelingen van de Commissie der E.E.G. ».

2. « De procedure volgens het artikel 177 van het Verdrag dat de E.E.G. instelt ».

B) « De Beroepsvorming van de Jurist ».

C) « De Internationale Handelsvertegenwoordiging » (vertegenwoordigers en andere tussenpersonen in de betrekkingen van de internationale handel).

Een inleiding tot deze onderwerpen, in de vorm van vragenlijsten, is te vinden in de Bulletin van de Internationale Unie der Advokaten en de Nederlandse organisatoren koesteren de hoop dat vele confraters te Arnhem zullen samenkomen om deel te nemen aan de besprekingen.

Gelieve, waarde confraters, de uitdrukking te aanvaarden van zijn dienstwillige confraternele gevoelens.

(get.) J. H. de Brauw.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : jg. 1965 - nr. 3 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Sociaal Recht : jg. 1965 - nr. 3 :

De Broeck G., La législation sociale en 1964. — De Broeck G., De sociale wetgeving in 1964. — Goethals H., De nieuwe wet van 6 juli 1964 en de zondagsrust.

Ars Aequi : jg. 1965 - nr. 7 :

Dorhout J. S. G., Schadeloosstelling bij onteigening van bouwgrond. — Scheltema N.J., Ars longa : Mr. J. C. Naber.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : jg. 1965 - nr. 4860 :

Van der Ploeg P. W., Uitlegging van uiterste wilsbeschikkingen (III).

Journal des Tribunaux : jg. 1946 - nr. 4490 :

Storme M., L'action « ad exhibendum » en droit belge. — Jurisprudence. — Notes de Procedure civile. — Chronique judiciaire.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"
